

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 26 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre ... 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 L.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre ... 8 korona.
Egy óra 2 k. 80 L.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Csütörtök, január 18.

Visszavert orosz támadások.

Berlin, január 17. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

Az arcvonal több pontján a tüzérségi harc hevessége növekedett. Az Ypern hajlásban egy ellenséges vállalkozást útegeink csirájában elfojtottak. Járóereink sikeres vállalkozásukkal Lesarsnál, Gueudecourtnál és Peronnetól nyugatra huszonhét foglyot és egy géppuskát szállítottak be.

A német trónörökös arcvonala:

Hannoveri gyalogosok és utászok a Combres magaslatokon véghez vitt hatásos robbantások után behatoltak az állásokba, levertek az árkok védőit és több fogolylyal tértek vissza vonalunkba.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala:

A heves tüzérségi tüzet délután orosz támadások követték Smorgontól délre levő állásaink ellen, amelyeket visszavertünk. A keskeny harc vonalon benyomult ellenséget visszavetítettük. **Az állást teljes egészében tartjuk. Számtalan orosz halott borítja a támadás területét.** Az éj folyamán több ponton vonalaink ellen előnyomuló felderítő osztagokat és portyázó különítményeket utasítottunk vissza.

József főherceg vezérezredes hadsereg harcvonala:

A keleti Kárpátokban német vadászok támadó csoportjai az Aranyos-Besztercétől északra a Comanon több oroszt és egy géppuskát hoztak be az ellenséges árkokból. A Casinu és Susita völgy között az oroszok és románok az utolsó harcokban elragadt magaslatti állások ellen nagy tömegekkel elkeseredetten folytatták támadásaikat. Az egyik kupon sikerült lábukat megvetniük. **Valamennyi többi ponton nagy veszteségük mellett véresen visszavertük őket.**

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

A Rada és Galac között elterülő moesaras lapályon előretolt török őrségek Vadeninél tulnyomó ellenséges erők elől visszavonultak a biztosítónal. La Burtea ellen előnyomuló orosz osztagokat **tüzérségünk tüzzel megállításra kényszerítette.**

Utolsó kétségbeesés.

Arad, január 17

Nem is tudtuk, hogy még olyan állam is van Európában, amelynek hadserege békeállományban nézte eddig ezt a veszett világfelfordulást. Azt hittük, hogy Európa minden országának katonasága kivont karddal állt már eddig is a határokon, mert minden nap várhatta a „kis nemzetek védője” vakmerő támadását. Szinte hihetetlenül rázzuk a fejünket: Svájc csak most mozgósított? A legszabaddabb nép eddig gyanutlan nyugalommal és jámbor bizalommal szemlélte, hogy mi történik érintetlen fehérségű hegycsucsain túl, s csak hírből tudta: miként öldösik egymást a népek lelketlen izgatóságára.

Ámde úgy látszik igaza van annak, aki azt mondta, hogy ez a háború csak akkor fog véget érni, ha a világ összes népei kivesszik belőle a részüket. Svájc valóban nem álmodhatta, hogy hadseregének mozgósítására s talán hadba küldésére is sor kerülhet. Senki se gondolta, hogy az égbenyuló Alpokra, amelyek fölött repülőgéppel is istenkísértés kóvályogni, egykor — Napoleon példájára — hódító érzésekkel néznek fel.

A svájci köztársasági tanács az utóbbi hetekben megbízható híreket szerzett arról, hogy valamelyik háborus hatalmi csoport erőszakosan át akar vonulni az országán, mert így könnyen hátba tudja támadni ellenfelét. Világosabban szólva, a következő eshetőség állhat elő: Svájc szomszédai: Olasz- és Franciaország a svájci átvonulással kellemetlen meglepetésben részesíthetnék Németországot és az Osztrák-magyar monarchiát, amely tudvalevőleg szintén szomszédos a verőfényes örök szabadság kis birodalmával. A svájci köztársasági tanács előbb azt hallotta, hogy Németország tervez átvonulást, most azonban meggyőződött ennek az értesülésnek alaptalanságáról. Tehát nem mi akarjuk megtörni Svájc semlegességének szentségét, hanem az a hatalmi csoport, amely békeajánlatunkra adott válaszában arcátlan vakmerőséggel még mindig a világszabadság prófétájának vallotta magát. De Svájcot nem találja készületlenül ez a merénylet, amely különben is csak az entente kétségbeejtő helyzetét igazolja. Azonban rajtuk már ez a haramiafogás se segíthet. (=)

Macedóniai hadszíntér:

Különösebb esemény nem volt.

Noha december havában a kedvezőtlen időjárási viszonyok a repülő tevékenységet lényegesen korlátozták, repülőink, elhárító alakulásaink tetemes veszteségeket okoztak az ellenségnek. Mi tizenhét repülőgépet, míg ellenfeleink **hatvanhat repülőgépet vesztettek.** Légi harcban elpusztítottunk **negyvennyolcat**, alulról lelőttünk **tizenhatot**, kényszerleszállás folytán elvesztettek **kettőt.** Ezekből huszonkét gép birtokunkban van, **még vonalainkon túl negyvennégy repülőgép lezuhánását figyeltük meg.** Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Orosz támadások

a román fronton.

Budapest, január 17. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Mackensen vezértábornagy hadserege portja:

Vadeninél előre tolt ozmán biztosító csapatokat tulnyomó ellenséges erők elől főbiztosító vonalra vettük vissza. Az ellenség egy támadását Vadenitől nyugatra, mintegy két kilométernyire levő állásaink ellen zárotűzünkkel megállítottuk.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

A Casinu és a Susita völgy között az oroszok és románok nagy erőkkel támadásba mentek át. Az ellenségnek sikerült az egyik magaslaton lábát megvetnié, míg az arcvonal többi részén mindenütt teljesen visszavertük.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege harcvonala:

A császári és királyi csapatoknál nem volt semmi esemény.

Olasz haretér:

A Karszt fensíkon és a Wippach völgyben a tüzérségi tevékenység ismét feléledt.

Délkeleti haretér:

A helyzet változatlan. **Hófer** altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Teleky József gróf lemondott mandátumáról.

(„A történelmi osztályok hívatása.”)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Ifjabb Teleky József gróf inkompatibilis vállalkozásairól a „Magyarország” a következőket írja:

A p-i erődítmények műszaki parancsnoksága 1914. december 24-én az erődítmény egyes erődjeihez 38 kilométer hosszú katonai műtra árlejtést hirdetett. Az árlejtésen részt vett több budapesti cég, köztük a Luczenbacher cég képviselőjében Székely Ödön jelent meg. Egy budapesti vállalkozó 990,000 koronáért akarta megépíteni a katonai műutat, jobb minőségű kőből, mint a Luczenbacher-cég 1.200,000 koronáért.

A versenytárgyalást vezető bizottság a megbízást ennek a cégnek december 31-én ki is adta, azzal, hogy január 2-án délután a műszaki vezetőség irodájában jelenjék meg a szerződés aláírása végett.

Székely Ödön ekkor táviratozott Budapestre a Luczenbacher-cégnek: Teleky gróf leutazott P.-ra, ahol január 2-án délelőtt a műszaki iroda vezetőjével tárgyalt, melynek eredményeként január 2-án délután kijelentették a másik budapesti cég megbízottjának, hogy mivel a Luczenbacher-cég megbízásából Teleky gróf utóajánlatot nyújtott be, azt elfogadták s így a Luczenbacher-céget bízták meg a műút építésével.

A műút építésénél szükség volt a közszállítás céljaira egy lóvonatra. Teleky utalva arra, hogy a műút megépítése után a lóvonat felesleges számukra, előterjesztést tett gőzüzemi vasút építésére, melyet az erődparancsnokság az építés befejezése után kilométerenként 125.000 koronáért átvesz. A 40 kilométeres gőzvasút teljesen felesleges volt az erődparancsnokságnak, a mellőzött budapesti vállalkozó felebbezést is adott be a hadügyminiszteriumnál, de visszautasították azzal, hogy a katonai parancsnokság saját hatáskörében intézkedik. A „Magyarország” az ügyet nem terjeszti be az összeférhetetlenségi bizottsághoz, mert Teleky József gróf ellen a mellőzött budapesti cég képviselőjében Fischer Henrik dr., már régen összeférhetetlenségi bejelentést tett, a Ház azonban azóta sem tárgyalta.

Ifjabb Teleky József gróf a Budapesti Tudósító útján a következő nyilatkozatot adta ki:

„Napok óta támadások jelennek meg ellenem, hogy a hadügyi kormányznál vasútépítést jártam ki. Az első támadásra nyilatkoztam, hogy hasonló dologban sem közvetlen, sem közvetett részem nem volt, mégis folytatják a rendszeres hajsztát, ami fölölel egész tevékenységemet. A magam részéről tehát a következőket állapítom meg a nyilvánosság számára: Esztendő óta találtam tevékenységet és munkakört a részben feleségem tulajdonát képező s esztendő óta mindög szeplőtelen Luczenbacher cég keretében, hogy betöltsem azt a hivatást, amit a történelmi osztályok azelőtt tolytattak. Kereskedő és iparos lettem, becsületesen dolgoztam, most meg kellett tanulnom, hogy ez egyesek szemében súlyos bűn. Inkorrektussággal nem tudnak vádolni, de a paragrafusok között hajszolnak, én nem bujkálok: 7 esztendő óta va-

gyok képviselő, mindenki tudta, hogy mivel foglalkozom és senkisémet talált benne sohasem összeférhetetlenséget. Arra nem vállalkozhatom, hogy személyemet és ügyemet egy hosszadalmas jogi processusban meghureoltassam, ezt bűnnek tartanám a parlament tekintélye ellen, amelyet még áldozatok árán is fenntartani ma mindnyájunknak kötelessége. Tehát lemondok képviselői megbízatásomról, kis gazdasági tevékenységem alapját nem a mandátum képezte, hanem egy régi becsületes magyar cég becsületes munkája, — azzal azonosítani fogom magamat a jövőben is. Budapest, 1917. január 17. ifju Teleky József gróf.”

Teleky József gróf az érsekújvári kerület képviselője született a pestmegyei Gyömrőn, 1859. szeptember 2-án. Középiskolai tanulmányait, mint magántanuló a szülei háznál és a budapesti református gimnáziumban végezte. Jogi tanulmányait Lipcsében, Berlinben és a budapesti egyetemen fejezte be, ahol az államtudományok doktorává avatták. Előbb a pesti felső járás tiszteletbeli főszolgabírája, majd később a főrendiház jegyzője lett. 1887-ben szabadpárti programmal a fülöpszállási, 1892-ben pedig a makói választókerület képviselője lett. 1896-ban az ellenzéki jelölttel szemben kisebbségben maradt s újból elfoglalta helyét a főrendiházban. Szolgálaton Livüli honvéd huszárhadnagy. 1910-ben az érsekújvári kerület egyhangulag választotta képviselőjévé, munkapárti programmal.

Aradon maximális áron alul eladott gabona.

(Levél a szerkesztőhöz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A vérzivataros és gondokkal, sok könyves fájdalommal terhes idők elől, amikor kötelességem engedik, egy-egy órára a múltba menekülök. Így merültem el ma is a városi levéltárban régi tanácsulések jegyzőkönyvének olvasásába. Amig így böngészek és jegyzeteket, hatalmas erővel megragad egy hely az előttem fekvő bőrkötésű foliánsban, mely 1847. dolgait örökíti meg. Tessék megfigyelni. Ma 1917-ben vagyunk. Felesznéltem a múltból és fejesőválvá összehasonlítást tettem a mával. Szerettem volna sokakat, mindenféle rendű és foglalkozásu embert magam köré gyűjteni, ahhoz az íróasztalhoz, amelyet a polgármester és a levéltári uraknak előzékenysége rendelkezésemre bocsátott, hogy ott szólhassak hozzájuk: Ide nézzetek emberek! mert ha csak így a szerkesztő ur engedelmével az Aradi Közlönyben mondom el, akkor tán esodának nézik és meglehet, hogy a mai világnak nagy skopticismusa a esodákkal szemben ellensúlyozza szavahihetőségemet. De hát mégis csak elmondom.

Én ugyanis hiszek egynémely esodában — hátha hatással lesz. Az van ott, megírva, hogy 1847-ben december 13-án a városi tanács 4455 szám alatt bizonyítványt adott Steinitzer Testvérek nagykereskedőknek arról, hogy „a múlt tavaszi mostoha időkben az adózó nép javára

gabonájukat, három pengő forinttal a piaci áron alul árusították.” Tehát 1847-ben is voltak maximális árak és akadtak, akik nem úgy fogták fel a maximálást, hogy olesóbban nem szabad adni, hanem úgy, hogy vannak, akik nem győzik a maximális árakat, azoknak is kell élniök.

Hát nem-e más világból, mesék aradiak országából való ez a jegyzőkönyv? Még ha április elsejéről szólna! De december 13!

Szerkesztő ur! A Diogenes lámpások még nincsenek maximálva, vegyünk egy tucatot közösen.

Vágvölgyi Lajos dr.
főrabbi.

Hazug hírek

Ausztria inségéről.

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

A turini „Stampa” egy levelet közöl, melyet Baltré di Bruzo, bécsi pápai nuncius intézett volna állítólag turini unokaöccséhez. A levél szerint a nuncius Ausztria közéleti viszonyait tárgyalja és azt mondja, hogy Ausztriában 1 tucat tojás ára 20—22 korona, a borbélyok pedig olyan drágák, hogy a 70 éves öreg ember kénytelen saját maga borotválkozni. Étkezésre pedig 100 koronát ad ki naponta. A „Reichspost” munkatársának kérdésére a nuncius kijelentette, hogy a levél elejétől fogva kitalálás, farsangi tréfánál nem egyéb, ő maga esodálkozik rajta, soha Bécsből egy levelet sem küldött Olaszországba, sem állítólagos unokaöccsének, sem másnak, melyben az osztrák közélettel foglalkozott volna. A levél épen olyan hazug, mint az az Olaszországban elterjedt híresztelés, hogy ő a Vatikán nevében 10 milliót jegyzett aranyban az osztrák hadikölcsönre.

Bécsből jelentik: Clam Martinic gróf osztrák miniszterelnök egy politikussal folytatott beszélgetése során kijelentette, hogy e pillanatban nem tudja megmondani, milyen időpontban kerül sor a Reichsrath összehívására. Csak arra utal, hogy mielőtt a kormány élére lépett, az alkotmányosság híve volt és természetes, hogy mint miniszterelnök sem változtatott ezen az álláspontján.

Bécsből jelentik: Politikai körökben azt beszéltek, hogy legközelebb az urakháza tagjaivá fogják kinevezni Szilveszter dr.-t, a Reichsrath elnökét, Patay Róbert titkos tanácsost, Primavetzi nagyiparost és Hoenblum-Simicsket, az agrár párt vezérét.

Bécsből jelentik: Mint illetékes parlamenti körökből jelentik, különböző akadályok miatt nem lehet arra gondolni, hogy az osztrák parlamentet husvét előtt összehívják. A parlament összehívása valószínűleg csak májusban válik lehetővé, de akkor is csak azzal a feltétellel, ha a fennálló nehézségeket addig ki lehet küszöbölni.

TANÜGY.

() A kereskedelmi iskola áthelyezése. Ma délután tartotta az Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskola felügyelő bizottsága Vargassv Lajos polgármester elnökletével ülést, amelyen szóba került az iskolának a Csutorateából való elhelyezésének ügye. A bizottság tagjai hosszas eszmecsere után úgy döntöttek, hogy egyelőre megvárják a hét végét, mert valószínű, hogy akkorára a katonaság kiüríti az intézet épületét. Ha ez nem történik meg, akkor az iskolát a régi Ipar- és Népbank helyiségeibe helyezik át.

Erdélyt újból Romániának ígérte a cár.

(Titokban tartott királytalálkozó.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Jassyban tartott legutolsó román tanácskozáson Jorga tanár bombasztikus hódoló beszédet tartott Ferdinánd királyról, kiemelve, hogy a nemzet boldogságáért még német családjával való összeköttetését is megszakította. Majd a vitéz oláh hadseregről beszélt, amely még erejének teljében van és végül mégis le fogja győzni az ellenséget.

Bratianu miniszterelnök beszélt ezután és a nemzeti politika elveit körvonalazta, majd azt hangoztatta: senki se gondolja, hogy az új kormányalakítás folytán öt kisebb felelősség terhelné, mint eddig. Senkit sem mentesítenek a felelősség alól, mert mindenki felelős saját tetteiért. A hadműveletekről kifejtette, hogy a román hadsereg most olyan ellenséggel került szembe, amely elhatározta, hogy megbünteti Romániát és ezért felhagyott a többi harcerekken támadó terveivel. Ellenfeleink sokkal jobban fel vannak szerelve, mint a világ bármely más hadserege. Ez a németek fölénye. De most bekövetkezett az az idő, amikor az entente kifejlett hadüpara következtében az ellenség fölé kerekedik. Az ellenség megtámadott bennünket, mert nem akartuk idegen érdekek szolgálatába hajtani Romániát. Mi, annak idején azért csatlakoztunk a monarchiához, mert az európai egyensúly békét fenntartó elemei voltak, de szerződésünk hatálytalaná vált, mikor a központi hatalmak, különösen a monarchia Szerbia elleni háborújával egész Európát lángba borította és Románia létérdekeit megsemmisítéssel fenyegette. Ha nem avatkoztunk volna bele a háboruba árulói lettünk volna saját érdekeinknek, mert bármily súlyosak is szenvedéseink és bárminők is legyenek a jövőben, meg fogjuk kapni méltó jutalmunkat. Ha nem lettem volna bizonyos a győzelemben, akkor sem sajnáltam volna ezt a lépést, mert a háboruba való beavatkozásunk folytán egész Európa kénytelen elismerni Erdélyre vonatkozó jogainkat. Veszteségünk nem alázhat meg. Az entente győzelme a mi győzelmünk, amely épen olyan elháríthatatlan, mint amilyen megmáshíthatatlan a föld forgása. Ellenségeink békéről beszéltek reális javaslatok nélkül. Bizhatunk szövetségeseinkben, minden okunk meg van erre. Bizonyítékaink vannak irántunk táplált érzelmeikről és az entente kormányok újlag tudomásunkra adták, hogy áldozataink jutalomban fognak részesülni.

Take Jonescu beszélt ezután. Kijelentette, hogy harmincöt éves közéleti pályáját kész kitörölni emlékéből, kivéve az utolsó két évet, amelyben a háborút követelte. Személyeink nagyok, de a mostani nemzedék az elődök tartozását rojja le. Kénytelenek voltunk beavatkozni a háboruba, mert ez erkölcsi és történelmi feladata volt Romániának. A háború által megtermékenyített földből fog kinőni a nemzeti egyesülés és ki fog bontakozni a csodálatos jövő, mely a nemzet elé tárul és amely a nagy románság jövője.

Az Alsó Szeretnél álló orosz csapatok parancsnoka napiparancsot bocsátott ki, melyben az orosz hadsereg, gyalogság és tüzérség magatartása fölött teljes megelégedését fejezte ki. Tudatta velük, hogy a cár megígérte, miszerint gyorsan erősítéseket fog küldeni erre a frontszakaszra, miáltal szárnyaik oly erősek lesznek, hogy offenzívába mehetnek át.

Az oláh fronton küzdő orosz hadseregnek a következő napiparancsot bocsátották ki. Az oláh fronton küzdő orosz hadsereg számára

nehéz idők következtek. Erre a hadseregre nehezedik most a háboru egész sulya, mert terhes harcokban megtizedelő előtt arcvonalát visszavonták. Az orosz katonák hősiességgel viselik a nélkülözéseket, melyeknek sehohsem voltak úgy kitéve, mint épen itten. Elvárják minden katonától, hogy a nélkülözéseket elviselve helyt fog állani, bizik benne, hogy oly esetek, aminek az utóbbi időben előfordultak, s a hadsereg erejét megrabolták, — többé nem fognak történni.

Az orosz határról jelentik, hogy Ferdinánd oláh király és a cár január 2-án Kisenében találkoztak. A találkozón az oláh királyné és a trónörökös is jelen voltak, valamint Bratianu miniszterelnök. Négy napig voltak a cár vendégei. A látogatást, melynek célja volt megszilárdítani az orosz—román szövetséget, nagy titokban tartották. Ferdinánd király minden ígéretet megkapott a cártól, Románia teljes helyreállítását, sőt még a nemzeti aspirációi megvalósítását is. Végül ünnepi lakoma volt, pohárköszöntőkkel, azután díszszemle a Kisenében állomásozó csapatok fölött.

A „Daily Telegraph“ jelenti Pétervárról: Galac védelme alkalmasint már nem tarthat sokáig, mert az ellenség, ha nem is legnehezebb, de mindenesetre igen nagy számu tüzérséget összpontosított. Galacban nagy tüzérségek dülnek, 300 épület a tűz martaléka lett, a gránátok több száz házat megrongáltak. Már csak a déli erődívenyek képesek arra, hogy egy újabb támadásnak ellentálljanak.

Wilson új akciójáról nem tudnak Bécsben.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Figaróban Capus Alfréd vezéreikben azt hangoztatja, hogy folytatni kellene a béketörekvéseket, mert lehetetlen, hogy meg ne találják azt a módot, amely a béketárgyalások megindítására alkalmas. Ami tavaly még veszedelmes volt, az ma már kívánatos.

Az „Idea Nazionale“ jelentése szerint a pápa az összes országok katolikus papságához felhívást bocsátott ki, hogy tartózkodjanak a német békejegyzék tárgyalásától, nehogy az a gyanu merülhessen fel, hogy a katolikus papság egyik-másik hadviselő fél javára érvényesíteni akarja befolyását.

Diplomáciai körökben semmit sem tudnak arról, mintha Wilson újabb jegyzéket akarna intézni a hadviselőkhöz. Erre vonatkozólag semmi hivatalos jelentés nincsen, éppúgy mint Lansing közeli visszalépéséről. Ezeket a híreszteléseket az entente-sajtó vetette fel, melyek mutatják, hogy az entente lenézi Wilson akcióját. Az entente arra törekszik, hogy Wilson békepolitikáját úgy tüntesse le, mintha Amerika betolvásos körei állást foglaltak volna Wilson békeajánlatai ellen. Nyilvánvaló az entente ama szándéka, hogy Amerikában és a semleges közvéleményben ellentéteket teremtsen, úgy, hogy ez az alapmotívuma a Lansing lemondásáról forgalomba hozott híreszteléseknek is.

Gyászolják a japánok Ferencz Józsefet.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Frankfurter Zeitung jelenti, hogy Ferenc József király elhunytáról a japán lapok a legmélyebb részvét hangján és nagy melegséggel emlékeztek meg. A lapok legnagyobb része, még az entente-pártiak is, mély sajnálatuknak adnak kifejezést, hogy a kiváló uralkodó elhunytánál nem követhetik szívük sugallatát és nem vehetnek részt Ausztria-Magyarország gyászában, miután a monarchia ellensége az entente-hatalmaknak.

Bécsből jelentik: Ferenc József király a halála előtt való hetekben kiadta azt a parancsot, hogy a meggyilkolt Sándor szerb király és Draga királyné pihenő helyén levő kápolnát renoválják és a két holttestet megfelelő módon temessék el. Popovics Sándor, a szerb külügyminiszterium volt sajtó főnöke, aki jelenleg Budapest közelében van internálva, elmondotta, hogy Sándor király és Draga királynét az emlékezőes éjszaka után pusztta fából összetakolt koporsókba helyezték, a királynak a 34.577-es, a királynénak a 29.726-os számot adták és így temették el őket egy sírba a Szent Márk temetőben levő kis kápolna mellett. Ferenc József király elrendelte, hogy a holttesteket kiemeljék, a kápolnát restaurálják és azután ott temessék el a meggyilkolt királyi párt. Károly király most elrendelte, hogy ezt az intézkedést sürgősen hajtsák végre.

Aradi urinó öngyilkossága Budapesten.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi előkelő társaságokban mély részvétellel és igaz szánalommal beszélnek egy Aradról elszármazott urinó tragédiájáról. A háborus izgalmak, a gond és vágyódás azután, akinek sorsa sok-sok millió ember sorsával együtt bizonytalan és ismeretlen, egy érzékeny lelkű, fiatal asszony kezébe fegyvert adott. Revolvért, amellyel fiatal életét akarta kioltani azért, mert értéktelennek találta annak élete nélkül, aki neki mindene volt.

Az aradi 2. honvéd gyalogezredben szolgált Gerdanovits Iván főhadnagy, aki a háboru kezdete óta a fronton tartózkodott és igen sok véres utközet után orosz fogságba került. Eleinte még érkeztek tőle levelek, de néhány hónap óta nem adott életjelt magáról. Olyan hírek is keringtek, hogy súlyosan beteg lett a szibériai városban és hogy egy járvány áldozatául esett.

Felhasználója, akit Áradon vezetett oltárhoz, itthon tartózkodott nevelő apjánál, Na jmanyi Béla végrehajtónál, de nem volt türelme, felment Budapestre, mert azt hitte, hogy ott a központban összeköttetéseket szerez és ezek segítségével valami biztos és megbízható hírt kap férjéről. Nem hitte, hogy a főhadnagy, akit lelke egész erejével szeretett, ne legyen többé az élők sorában.

Ez a gondolat üzte, hajtotta ajtóról ajtóra és mindenütt kopogtatott, mindenütt próbálkozott, hogy hiteles adatokhoz jusson.

Semmi sem sikerült, minden fáradozás hiábavaló volt. A kalvária járás alatt Gerdanovicsné-Vertán Margit eljutott a kétségbeesés stációjához, ahol teljesen egyedül állott borús és bus gondolataival. Önmagától, fájdalomtól kért tanácsot.

Sziven lötte magát, Súlyos sérüléssel viték be egy fővárosi szanatóriumba, ahol most orvosok próbálkoznak azzal, hogy megmentsek az életét.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Megkezdődött a bomlás az ententeben.

Berlinből jelentik, hogy a szövetség tanács külügyi bizottságának ülésén, amely a bajor miniszterelnök elnöke alatt ült össze, a békejavaslat elutasítása által teremtett helyzet felgalkoztak. Ugy tudják, hogy a német birodalmi gyűlés főbizottságának egybehívását is tervezik ez okból, de erre vonatkozó döntés még nem történt.

München. A Pall Mall Gazette angol lap igen érdekes cikket közöl, melyben arról a lehetőségről ír, hogy az entente-hatalmak egyike a szövetségből kiválik és játszmáját nem hajlandó tovább folytatni, miután nincs abban a helyzetben. Ez nagyon sajnálatos — mondja a lap — és nem lehet előre tudni, hogy meddig húzódik még a háború. Brusszilov tábornok győzelmét 1917 augusztus végére hirdeti. De miután az a veszély forog fenn, hogy az egyik nagyhatalom a szövetségből kilép, kénytelen a döntést már most meghozni. Ezze kapcsolatban a Münchener Post azt a hírt közli, hogy Caillauxnak az a terve, hogy Franciaországot és Olaszországot különbékére bírja rá Németországgal. A francia nép rendkívül megunt a háborút és nyílt titok, hogy az entente kebelében erős érdekellentétek merültek fel. A bomlás processzusa megkezdődött.

Genf. A francia kamara pénzügyi bizottságában ma újabb nyolc milliárd hitelt szavaztak meg.

Genf. Londonból jelentik: Nagy angol csapat szállítások Franciaországba befejeződtek. A csapat szállítás simán folyt le. Belátható időn belül további angol csapat szállításokkal nem lehet számolni.

Luganó. Pétervárról jelentik, hogy a német-osztrák-magyar támadások Oláhország déli kapuja ellen, Galac, Reni és Izmail ellen meglassultak anélkül azonban, hogy Mackensen célját feladta volna. Valószínűnek tartják, hogy Mackensen megvárja, amíg a legnehezebb tüzérség a három megerősített város elé jöhet.

Köln. Pétervárról jelentik: Odesszában tekintettel arra, hogy naponként érkeznek romániai menekültek, éhínség uralkodik. A legszükségesebb élelmiszerekben nagy inség van.

Zürich. A svájci lapok egybehangozóan jelentik, hogy az olasz határvárosokat Svájc határán tervszerűen kiűrik. A reggeli lapok feltűnő csapatösszevonásokról írnak, amelyek a svájci határon folynak le.

Rotterdam. Anglia, Franciaország, Oroszország és Olaszország újból tárgyalnak Konstantin királlyal és valószínűleg újabb jegyzéket fognak intézni a görög kormányhoz.

London. A lapok az amerikai cáfolat ellenére fentartják azt a hírt, hogy Wilson elnök barátja House ezredes rövid idő múlva Európába érkezik és Wilson elnök külön megbízatásából beutazza Európát, hogy a békehangulat szempontjából tanulmányozza a közvéleményt és beható tárgyalásokat folytasson Amerika európai követi-

vel Impresszióiról és tapasztalatairól értesíteni fogja Wilson, aki nem hajlandó eddigi béketörekvéseivel felhagyni. Ha House ezredes missziója meggyőző, akkor Wilson, tekintettel arra, hogy ez a misszió volna utolsó beavatkozási kísérlete, visszahúzódik a békeközvetítésnek minden lehetőségétől és eltökélt szándéka, hogy az esetben, ha a hadviselő államok béketárgyalásokra ülnek össze, ő félrevonul és nem avatkozik a tárgyalásokba.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Csütörtökön: A csillagok bolondja, operett.
Pénteken: A csillagok bolondja, operett.
Szombaton délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal: Ifjusági és népies előadás: Mágna Miska, operett.
Este fél nyolc órakor, rendes helyárrakkal: Lyon Lea, színmű.

Csillagok bolondja.

Operett 3 felvonásban. Írták Löhner és Willner. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerezte: Lehár Ferenc.

— Bemutató előadás. —

A dallamos és könnyű muzsika rajongói szinte ünnepi estét rendeztek ma a színházban. Teatre parée-szerű hangulat, szép asszonyok-leányok guirlandja a földszint széksorain, a páholyokban egynéhány ruhasoda mellett fekete öltözött férfiak sorakoznak. Lehár tisztelői adták ma egymásnak találkozót.

A népszerű zeneszerző publikuma nem esalódott ma sem a „mester” invenciójában. Harmonikus, érett munkával lépett újra elének Lehár, az ő karakterisztikusan finom melódiáival. Lehárisan érkezik szálak csillognak fel a művészi összefont hangszövetben, melyek — amint a színes fény tovább őt lehunyt szemünkben — úgy élnek, hangzanak, ragyognak tovább a lelkünkben. Népszerű ez a muzsika épen dallambőségénél fogva, anélkül azonban, hogy Lehár túlzottan öröklődne a könnyű motívumok kihasználására. Az operett hangszerelése pedig a zeneszerző legnagyobb műveire emlékeztet. Az első felvonás női quartettje, vagy a „Tévedés volt...” kezdetű keringő a legtipikusabb Lehár-walzerekre emlékeztetnek; a főkeringő azonban, (melynek retréje: „Virág sarjadjik szívem ólén” kezdetű homályos verssorral indul a popularitás felé) érkezik melegségével felül emelkedik még a lehári átlagon is és a Vig özvegy keringője mellé kívánczik. A finálék közül az első felvonás humoros tónusa méltó az említésre, a második felvonás vége kissé elapad. A szöveg itt lehuzta magával a zeneszerzőt.

Lehárnak nagy szerencsége nincs a szövegíróival. A Csillagok bolondjának írói sem cáfolták meg ezt a közismert igazságot. De ha nem is klasszikálhatjuk e szöveget kitűnőre: rossznak még sem szabad tartanunk. Fantáziájuk nincs az író uraknak, de humoruk oltagadhatatlanul van s egynéhány tipikusan osztrák szottiz-tól eltekintve, ezt a humort kedvesnek és szeretetreméltónak kell tartanunk. Az első felvonás élénk, mozgalmass, a második jóízű is, a harmadik azonban összetöri a két elsőnek a hatását.

A csillagok bolondja: a félszeg, de kedves csillagász: Győző volt. Vele együtt a derűtség s egy kis enyhe groteszkség vonult fel a színpadra. Minden mozdulatát mosolygás, vagy harsogó kacagás kísérte. A tapsot, a tetzésnyilvánításokat meg is érdemelte finoman poentírozott beszédével s ötletes játékával. Kitty szerepében Z. Várady Margit növelte eddigi sikereit. Lehár gyönyörű zenéjének méltó tolmácsolója volt. Horváth Mici ma este külön-

sen szépen énekelt s játékát is sok finomság jellemezte. Két esőkre éhes szerelmes kis leány szerepében Blidár Vali és Kitter Lujza vetélkedtek, hogy melyikük tud szebb és ügyesebb lenni. Járni Sándor volt a líra, a tenor, a szerelem győzelmének kellemes hangú hírdetője. A Váradi Margittal előadott duettjét kétszer is meg kellett ismételnie. Játéka egy idő óta sokat nyert azzal, hogy fiatalos hevét mérsékelni tudja s ez a mai előadásban igazán előnyére vált. Várnai egy epizód szerepét tett jóízű kacagások központjává. Kis szerepeikben részesei a sikernek: Benkóné, P. Rozsnyói Ilonka, Polgár Sándor, Polgár Béla és Herold Ede.

A zenekar nagyon jó volt, Gellert Pál újra bebizonyította, hogy az artisztikus zenei finomságoknak meleg szívű tolmácsolója. Z. A.

* Jótékony célú hangverseny. Nagyszámú hallgatóság előtt folyt le Ujszentannán Horváth Dezső hangversenye. A közönség zajosan ünnepelte a művészt, ki szép és komoly műsorának minden egyes számát emelkedett művészettel adta elő. Felülfizettek: Kehrer Károly 20, Smets Irén 16, Rauchbauer Nándorné 12, Erdélyi Antal 7, Zombory János 5, Reesky Anna 3, Seherer Géza 1 korona. Jegy megváltás címén beküldtek: Starekenberg Béla 12, Deák Sándor 4, Szomoru István 5 korona. A tiszta bevétel az erdélyi feldult tűzhelyek felépítése s az aradvármegyei tankerület hadialapja javára 400 korona volt.

* A színház hírei. Ifjusági előadás. Szombaton délután fél négy órakor a legnépszerűbb operett, a Mágna Miska kerül színre. Az operett központjában Sz. Rontai B., Horváth Mici, Győző, Barics a főszerepekben. — Szép asszony. Gábor Andor kitűnő vigjáték újdonsága, melynek páratlan nagy sikerét igazolta, hogy eddigi összes előadásai tablás házakat vonzottak, szombaton este ismét műsoron van ugyanabban a szereposztásban, mint a bemutatónál volt. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután fél négy órakor a most felújított kitűnő operett „Volt egyszer” kerül színre. Ez lesz egyúttal ennek a kitűnő operettnek első debütáni előadása. Este fél 8-kor rendes helyárrakkal Lehár legújabb operettjének, a Csillagok bolondjának lesz a negyedik előadása.

* Az Aradi Tükör legújabb száma változatos tartalommal ma, csütörtökön jelenik meg.

Svájc hadereje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Svájc katonasága 6 hadosztályból áll. A Szent Gotthárd és Szent Móri erődök védői: gyalogság, vértüzérség, utászok, árkászok, szanitások. A gyalogság rendes létszáma 96186, a népfölkelésé 5974, összesen 147160. A lovaság létszáma 5569, népfölkelés 4357, összesen 9926. Tüzérség 75 tábort, 6 hegyi ütegből áll és 9 tarczüktegből. A legénység rendes létszáma a tüzérségnél 15905, népfölkelés 5078, összesen 21583. Műszaki csapatok rendes létszáma 6222, népfölkelés 2171. Az erődök védőlegénysége 4276, népfölkelés 1157, összesen 5827. Egészségügyi, élelmezési és egyéb csapatokkal együtt a rendes létszáma összesen 143755, népfölkelés 69569, vagyis összesen sorkatonaság és népfölkelés 214124. — A fegyverek gyalogságnál svájci ismétlő puskák 7 1/2 milliméteres lövedékkel, a lovaság ugyanilyen kaliberű karabélyokkal van fölfegyverezve. A tüzérségnek 7 1/2 — 8 1/2 és 12 centiméteres ágyú vannak.

A svájci hadsereg szervezete: Féléves kiképzés van és féléves szolgálattétel, mely azonban szintén felváltott és békeidőben inkább határrendőrségi tevékenységnek felel meg. Most a behívások folytán Svájc mozgósított csapatokat tart a határon, de ezeknek nagy része is fel van mentve, hogy polgári foglalkozását folytathassa és csak az általános mozgósítás esetén köteles bevonulni. Svájc katonái jó lövészek, a hegyvidéki utak kitűnő ismerői. Minden völgytorokban van egy-egy erőd, a Szent Gotthárd és — Olaszország felé, — a Szent Móri-erődök völgytorokban fekszenek. Szent Gotthárdnak 6 üteg, szent Móriknak 4 üteg nehéztüzérsége van.

Visszatérnek Erdélybe a bűnbánó románok.

(A megszökött testvéreket gyűlölik az oláhok)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az erdélyi renegátok egyik legveszedelmesebb alakja volt der. Vecerdea Miklós, az Albina brassói főbírójának egykori igazgatója, ki az oláhok rövid erdélyi uralma alatt Brassóban a rendőrkapitányi állást töltötte be, mint ilyen, ugyancsak nem válogatott az eszközökben, amelyeknek alkalmazásával a brassói magyar és szász lakosságnak hatalmát bebizonyíthatta.

Vecerdea a hőse annak a jól ismert párbeszédnek is, amely közte és egy magyar ur között folyt le abban az időben, amikor még Románia semlegességének boldog korszakát élte.

Az eset akkor történt, amikor Károly trónörökös hadserege az első nagy győzelmet aratta az olaszok fölött és Brassó város utcai lobogó diszt öltöttek. Minden házon lobogó lengett, csak a brassói román kaszinón nem, amelynek Vecerdea volt az elnöke. Mikor a szobánforgó magyar ur megkérdezte Vecerdea dr., miért nincsen lobogó a kaszinón, a következő választ kapta:

— Mi, kérem, semlegesek vagyunk!

Vecerdea tehát már akkor semleges volt, amikor még magyar állampolgárnak hazudta magát.

Jelentettük, hogy az erdélyi renegátok december 2-án, négy nappal Bukarest elfoglalása előtt, máglyatűzben elhamvasztották a Kulturliga egész titkos irattárát, hogy eltüntessék a ligával való korábbi kompromittáló összeköttetések nyomait.

Amint most értesülünk, azon a megbeszélésen, amelyen ez a terv megszületett, Vecerdea már nem vett részt. Bűnössége teljes tudatában, az igazság megtörő kezétől reszketve, mihelyt Románia összeomlásának bekövetkezését megsejtette, futott a Moldván át Besszarábiába. Vele együtt menekült több más cinkostársa is.

A bűnösök egy része azonban, részint mert nem volt pénzük, (Poklevszky Koziel rég levette a kezét róluk) részint pedig, mert kálváriájukat, a folytonos menekülést, ezernyi aggodalmat, romániai fajtestvéreik átkait megelgették, elhatározták, hogy bevárják csapataikat és megadják magukat sorsuknak.

E kis beszámolóhoz tartozik annak megemlékezése is, hogy Vecerdea és társainak bűntanyája Bukarestben, Vecerdea sógorának, egy Mincea nevű romániai alattvalónak a vendéglőjében volt, az ugynevezett „Hotelul la Carol cu biere”-ban.

Itt élték át a renegátok a csapataink Bukarestbe való bevonulását megelőző gyötrelmes napokat is.

Sok erdélyi román jött már vissza Oláhországból és most az ő bűnbánó vallomásukból tudjuk meg, hogy az oláh katonák az első perctől kezdve éreztették az Erdélyből velük együtt visszavonuló fajtestvéreikkel, hogy terükre vannak. A katonák szinte lenézték a menekülő erdélyi oláhokat, akik elleni gyűlöletüket csak fokozta, hogy különben is hiányos konyháik főztét és élelmiszereiket megkeltett velük utközben osztaniok. Az oláh csapatok különben is teljesen demoralizáltak futottak Erdélyből és politikusaik mellett, akiknek katasztrófájukat köszönhetnék, a reájuk zúdult háborus szenvedéseikért az erdélyi oláhoknak éppen azt a részét okolták, amelyik

most velük tartott és ezáltal bűnösségéről bizonyosságot szolgáltatott.

A menekülő erdélyi oláhokat szidalmazták, lökdösték, sőt nem egy esetben fegyvert is használtak ellenük.

De még a katonáéknál is nagyobb gyűlölettel fogadták fajtestvéreiket az oláhországi oláhok. Egyes községekbe egyáltalában be sem eresztették őket, sőt még élelmet sem adtak nekik. Beszélnek, hogy a Szinaja melletti Taleában egy erdélyi román családot a felűhódított parasztok agyonverték. Ennek a leírhatatlan ellenszenvnek az az oka, hogy a romániai nép közvetve az erdélyi oláhság bizonyos részét teszi teletlössé a Romániában teleléd és a katasztróféhoz vezető háborus örületért.

Cadorna a balkáni kaland ellen.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az entente államok hadvezetősége a római haditanácson abban állapodott meg, hogy tavaszig előkészületeket tesznek a nagy offenzívára, amelynek súlypontját a Balkánra fogják helyezni, hogy balkáni presztizsüket ezzel visszaállítsák. Olaszország magára vállalta, hogy a balkáni expedícióban ki fogja egészíteni Sarraill csapatait. Sarraill tábornoknak ezidőszerint legfeljebb 300.000 embere van holott legalább félmillió új hadseregbe volna szüksége. Olaszország e félmillió hadsereg átszállítását és nagyobb részt kiállítását is magára vállalta. Az olasz kikötőben óriási mozgalom van, hadicélokra rendezkednek be, a járműveket, szállító gőzösöket visszatartják. A vasutak szünet nélkül mennek közép és dél Olaszországba, Franciaországból pedig állandóan hadianyagot szállítanak. Olaszországban nagy idegeskedést kelt ez a lázas készülődés. A közhangulat ellenzi a balkáni kalandot, mert fél, hogy új kudarcok fogják érni az olasz vállalkozást és attól tartanak, hogy mialatt Olaszország a Balkánon fogja erejét kifejteni, az alatt az ellenség az olasz fronton kísérel meg nagyobb támadást.

Cadorna a római konferencián hosszabb beszédet mondott a helyzetről az olasz fronton. Kijelentette, hogy meglévő hadseregéből egy katonát sem nélkülözhet, sőt újabb erősítésekre volna szüksége, mert a zord időjárás következtében sok harcos elpusztult, vagy harc képtelenné lett. Saját hadviselését a monarchiával szemben nem képes más hadműveletekkel kombinálni, mert különben nem hajlandó vállalni a felelősséget. Heves jelenetek játszódtak le, vita keletkezett, melynek során Cadorna kijelentette, hogy inkább lemond állásáról, minthogy frontjáról egy katonát is átengedjen az ententének.

Galyczin miniszterelnök táviratot intézett Briandhoz, melyben biztosította arról, hogy az oroszok küzdeni fognak mindkét állam becsületéért és

a diadalt ki fogják vinni. Briand válaszában utalt arra, hogy a szövetségesek rendületlenül bíznak a végső győzelemben.

Lehet jó kukorica kenyeret sütni.

(A tengeri liszt legmagasabb ára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A tanács előterjesztést tett a polgármesternek a tengeri liszt árának megállapítása céljából. A városi tanács azt javasolja, hogy a tengeri liszt nagybani ára métermázsánként 64 korona, kiesinyben kilónként 68 fillér legyen. A tengeri liszt és az eddigi buzakenyérliszt $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$ arányban keveréséből készített kenyér árát a pékeknél kilónként 58 fillérben szabják meg. Egyben javasolta a tanács, hogy a polgármester tiltsa be a nullás buzalisztból készült kenyér sütését a pékeknél.

A most forgalomba kerülő tengeri liszt csíráztatott tengeriből készül, tehát sokkal jobbnak kell lennie és nem szabad oly könnyen megdohosodnia, mint a multban és nem szabad megkeserednie. Ezért magasabb is az ára most a tengeri lisztnek, mint a multban.

A kiosztás holnap már újból megkezdődik, mint megírtuk, a közönség keveretlen állapotban fogja megkapni a kétharmad buzakenyér, egyharmad tengeri lisztet. A pékeknél már ma délután kiadták a tengeri lisztet. Angel István dr., a városi lisztiroda vezetője, személyesen fogja a keverést ellenőrizni. Holnap már csak kevert lisztből készített kenyeret árúsítanak az aradi pékek.

Amikor a kukoricaliszt-rendelet első ízben életbe lépett, Green Nándor főkapitány, mint ismeretes, Hecht Arnold dr. tb. főorvost és Meszlényi Emil dr.-t, a vegyvizsgáló állomás vezetőjét bizta meg azzal, hogy tanulmányozzák az aradi pékműhelyekben a hadikenyer-sütés módját és állapítsák meg, hol volt a hiba. Több napig tartottak a kísérletek és végül olyan izletes kenyeret tudtak sütni a tengerivel kevert lisztből is, hogy az béke idején is helyet foglalhatott volna bármilyen kényes igényű ember asztalán. Hecht dr. és Meszlényi dr. napokon át jelentek meg különböző pékműhelyekben és figyelték a kenyérsütés minden fázisát, a lisztisztalástól addig, amíg a tészta a kemencébe jut és végül Dózsa Dezső kenyérgyárában, 40 egymásután megtörtént próbasütés után azt állapították meg, hogy az a liszt, amelyben ötven százalék a buza, vagy az árpa, minden követelménynek megfelelő kenyérré nem dolgozható fel, ellenben az a liszt, amely ötven százalékos tengeri, harminc százalékos buza és husz százalékos árpalisztból van keverve, a legfinyásabb gyomor által is megemészthető kenyér sütésére is alkalmas. Arad város tanácsának kiküldöttei a következőkben állapították meg a Dózsa-féle kenyérgyárában a jó kenyér sütésének szabályait:

1. A gondosan kiszitált liszt minden kilójából tizenöt dekát igen forró, bugyborékoló vízzel le kell forrázni.

2. Ezt a forrázatot a többi liszthez csak akkor szabad hozzákeverni, ha az már lehűlt, mert különben agyonüti az élesztő hatását.

3. Minden kiló liszthez két és fél deka élesztőt és két deka sót kell adni.

4. A dagasztásnál arra kell vigyazni, hogy lehetőleg kevés vízzel dolgozzuk meg a tésztát.

5. A kenyeret ezután rendes módon kell tovább kezelni. Fontos, hogy két-három órát keljen. A kelési idő a helyiség melegségétől függ. A kelt tésztát kiszakítva kell a kemencébe rakni.

Védekezés a kilencvennyolc százalékos pótdadó ellen.

(Értekezlet a főispánnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kintzig János főispán elnökletével ma délután egy külön szűkebb körű bizottság tárgyalta Arad város 1917. évi költségvetését. Az ülésen jelen voltak Varjassy Lajos polgármester, Adler Andor, Fábry Sándor dr., Hegyi Albert, Kilényi János főszámvévő, Leopold Zsigmond, Múlek Lajos dr., Nagy Sándor dr., Ring Géza, Schütz Henrik, Szathmáry János, Steigerwald Alajos, Steinhardt Mór dr., Varjassy Lajos dr. és Vizer Alajos.

A bizottság összehívásának célját Varjassy Lajos polgármester terjesztette elő. Közölte, hogy a háboru okozta kiadások következtében rendkívüli módon emelkedtek a város szükségletei és hogy az 1917. évi költségvetést egyensúlyban tarthassák, kénytelenek volnának jelentékeny pótdadó emelés eszközéhez fordulni, vagy pedig más módon szaporítani a város bevételeit. Kilényi János főszámvévő azután felolvasta a költségvetéssel kapcsolatos memorandumát, amelyben kimutatta, hogy legalább husz százalékkal, 98 százalékra kellene emelni a város pótdadját, abban az esetben, ha nem gyarapítaná a város bevételeit. Szükségesnek tartaná a város bevételeinek gyarapítását a következő eszközökkel:

1. Városi mozi a kulturpalota nagytermében,
2. Telekérték emelkedési adó,
3. Luxus adó, (vígalmi, kártya és pezsgő adó),
4. Házbér fillérek és végül
5. Gáz- és villanyvilágítás adója.

Ha mindezeket az adókat megteremtené a város, akkor szükségtelen lenne a pótdadó felemelése.

Múlek Lajos dr. szükségesnek tartaná, ha a főszámvévő memorandumát kinyomatná, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai behatóan tanulmányozhassák a kérdést.

Nagy Sándor dr. szólalt fel ezután és azt fejtegette, hogy vagy kölcsönrel, vagy pótdadó-emeléssel kellene a városi háztartás deficitjét eltüntetni. Arról beszélni sem szabad, hogy a város adminisztrációs költségeire a város kölcsönt vegyen fel. Azt sem tartaná helyesnek, ha a pótdadót még magasabbra emelnék. A telekérték, valamint a luxusadók megteremtését kívánja, ellenben a világítási adó és a házbérfillérek behozatalát nem tartja célszerűnek.

Steinhardt Mór dr. nem tartja helyénvalónak a telekérték emelkedési adónak behozatalát. A többi adókat a világítási adó kivételével elfogadja.

Varjassy Lajos dr. kamarai titkár annak a véleményének adott kifejezést, hogy a pótdadót semmi esetre sem szabad emelni, mert az teljesen elriasztaná az ipari és kereskedelmi vállalkozásokat. Olyan városban, ahol 98 százalékos pótdadót kell fizetni, nem mernek gyárat alapítani. Ezután kimutatta, hogy nem husz százalékos, hanem csak tizenöt százalékos pótdadó emelésről lehetne szó, mert a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok felemelt adójából sokkal nagyobb összeg fog befolyjni, mint ahogy azt a főszámvévő tervezet kimutatja. Ez az adóbevételi többlet öt százalékkal csökkentené a pótdadót, amely így 93 százalék lenne. Szerinte azonban semmi esetre sem szabad a mostani, már különben is magas pótdadót emelni. **Megvalósítandónak tartja a telekérték emelkedési és a luxus, valamint a világítási adót**

és a városi mozi létesítését. Az ipari áram fogyasztását nem szabad megakadályozni.

Kintzig János főispán Steinhardt Mór dr. felszólalásával szemben annak a véleményének adott kifejezést, hogy célszerűnek tartja a telekérték emelkedési adó behozatalát, mert Aradon tudvalevőleg igen jelentékeny mértékben emelkedik a házak értéke. Eppen ma értesült a város közönsége, hogy egy földszintes épület, amelyet néhány év előtt nyolevanezer koronáért vettek, most 175.000 koronáért kelt el. Ez dokumentálja legerősebben, hogy Aradon szükség van a telekérték emelkedési adóra.

Varjassy Lajos polgármester ezután azt javasolta, hogy küldjenek ki egy szűkebb bizottságot, amely dolgozza ki a telekérték emelkedési adó szabályrendeletét, továbbá készítsék elő a városi mozinak a kulturpalotában való létesítését.

A bizottság ezután magáévá tette azt a javaslatot, hogy a pótdadó felemelése helyett a város megteremti a telek értéknövekedési, továbbá a luxus és a világítási adókat, valamint felállítja a városi mozgószínházat. Az ez évben kidolgozandó tervezet elkészítésére Varjassy Lajos dr. kamarai főtitkár elnöke alatt kiküldötték a következő tagokból álló bizottságot: Adler Andor, Reinhart Gyula, Leopold Zsigmond, Jegessy Károly dr. főügyész és Kilényi János főszámvévő. Ez a bizottság igen rövid idő alatt el fogja készíteni a telekérték emelkedési adó szabályrendeletét.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* **Henny Porten-premier az Apollóban.** Az Apolló-színház megszokta, hogy nap-nap után megteljen a nézőtér, a mai előadásai mégis kiemelkedtek a mindennapi keretek közül. Meleg hangulat ömlött végig az utolsó helyig megtelt nézőtérre s a publikum elragadtatással élvezte Henny Porten, a bájos mozgószínházi játékosát. A komédiás élet című artista-dráma megkapó cselekményébe stilszerűen illeszkedik bele Henny Porten alakítása. Csütörtökön mutatja be utoljára az Apolló „A komédiás élet”-et és az új műsor szebbnél-szebb mellékében.

* **Nagy ballett az Apollóban.** Amerika egyik legnagyobb ballettjének káprázatos táncegyüttesében gyönyörködhetünk péntektől kezdve az Apollóban. „Egy éjszaka a newyorki Maximban” a címe a szenzációs filmnek, a mely a nagy világváros éjszakájának ragyogását, nyüzsgő életét és kacagó vidámságát adja vissza.

* **A fekete Pierrotté.** (Lotte Neumann sorozat III. az Urániában) Egy sok finomsággal és gyönyörűen megjárt drámában volt része tegnap a közönségnek, melynek főszerepét a bájos, kedélyes, vidám Lotte Neumann játszotta. A fojtott érzelmek és az égő fájdalom meleg skálájával mintegy magával ragadja a néző figyelmét és azt hisszük, hogy a sorozat filmjei közül kétségtelenül ez a legkiválóbb, ez a legnagyobb. Az a bájos arc, vidám kedély és közvetlen játék, melyek értékjelzői ennek a jelentős, népszerűséggel körülvett mozgószínháznak, mintha ebben a képben mind egyesülnek a siker érdekében. A nagyon fiatal és népszerű szép művésznő mindég megtalálja a stílust éppen ez teszi értékessé művészetét. Egészen figyelmen kívül hagyjuk azt, hogy a dráma váza is gyönyörű

és plasztikus nem is szólva arról, hogy mennyi benne a látványosság, mert úgy érezzük, hogy Lotte Neumann ebben a képben egyes egyedül jelenti a művészetet és ha semmi egyéb nem volna csak az ő szereplése, akkor is elsőrangú művészi eseményről kellene beszámolni. — „Fronne” Franceska Bertinivel, a legközelebb az Urániában.

— **Hedda Vernon az Erzsébet mozgószínházban.** Emberek-álarok címen egy nem mindennapi eseményekben gazdag, detektív slágert mutat be a közönségnek csütörtökön az Erzsébet mozgószínházban. A darab tartalmát felesleges volna külön tárgyalnunk teljesen elég az, ha megemlítjük, hogy szenzációs trükkjeivel minden eddigi detektív slágert túlszárnyal, különösen említést érdemel az is, hogy a darabot a világhírű Hary Piel írta és az rendezte a főszerepet, pedig a szép szőke Hedda Vernon játssza.

* **Minden csütörtökön este 6 órától szenzációs műsorok az Erzsébet mozgószínházban.** 261

* **„Garr detektív-sorozat” szenzációs legközelebb az Erzsébet-mozgószínházban.**

Zabkenyeret esznek Ausztriában.

(A közlélmzési hivatal alelnökének nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Keller dr. az osztrák Közlélmzési Hivatal alelnöke az Aradi Közlöny bécsi tudósítójának Ausztria közlélmzéséről igen fontos és bennünket is közelről érdeklő kijelentést tett. Kijelentéséből megtudhatjuk, hogy Ausztriában rövid idő múlva egészen új alapra helyezik a lakosság kenyérellátását. Az alelnök nyilatkozatának főbb részei a következők:

— A jelenlegi nehézségek, amelyek a kenyérellátás körül mutatkoznak, rövid idő múlva el fognak tűnni, mert erre nézve hatásos intézkedéseket fogantatunk. A mai nehézségek oka legelsősorban az osztrák malomipar válságos helyzetével függ össze. Az utóbbi hónapban ugyanis rendkívül sok malom kénytelen volt üzemét beszüntetni és így nem teljesíthették azokat a feladatokat, amelyeket még a tavasszal kilátásba helyeztek. A kormány már a tavasszal azt tervezte, hogy mindjárt az új kampány kezdetén megkezdeti a zabmalisztté való feldolgozását, azonban a malomok berendezése erre nem bizonyult alkalmasnak. Tudni kell ugyanis, hogy egészen más technikai eszközök szükségesek a buza, a rozs, a tengeri és zab felőrléséhez. Az osztrák malomtulajdonosok azt hitték, hogy telepükön a zabot is akadálytalanul fel lehet őrölni, azonban amikor hozzá akartak fogni a munkához, meggyőződtek róla, hogy köveik erre nem alkalmasak. Ezért át kellett alakítani a malomok nagy részét. Ez most már megtörtént és akadálytalanul kezdetét veheti a zab őrlése s a zabliszt forgalomba hozatala. Természetesen a zabliszt az egész lakosság körében egyforma arányban fogjuk elterjeszteni és senkinek sem engedjük meg, hogy zabmentes kenyeret egyen, hanem egyenlő arányban történik meg a buza- és zabliszt keverése. Már most kijelenthetem, hogy a zabliszttel kevert anyagból készült kenyér rendkívül izletes és tápláló, amit az a körülmény is igazol, hogy zablisztkeveréket és ebből készült süteményeket gyermekeknek és betegeknek is rendelnek az orvosok. Általában véve megállapítható, hogy az ideai kenyérünk sokkal izletesebb, könnyebb és táplálóbb lesz, mint a múlt évben fogyasztott kukoricakenyér.

Svájc mozgósítással védekeznek az entente ellen.

(A szövetség-tanács elnökének nyilatkozata.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bernből jelentik: A svájci szövetség-tanács átirotta a második hadosztálynak, továbbá a negyedik és ötödik hadosztály be nem hívott részének mozgósítását január 24-ére.

Bern. A svájci távirati ügynökség jelenti: Legutóbbi hónapokban a viszonyok megengedték, hogy a szövetség-tanács, egyetértésben a hadvezetőséggel, a csapatállományt a határon tetemesen leszállítsa. A szövetség-tanács azonban az év kezdete óta szükségesnek tartotta elővigyázatból intézkedéseket tenni, miáltal a második hadosztálynak, valamint a negyedik és ötödik hadosztálynak még nem mozgósított részét mozgósította. A szövetség-tanács, mint a múltban meg van győződve, hogy mindkét hadviselő fél a jövőben is tiszteletben tartandja Svájce semlegességét.

A svájci határon az olaszok Milanótól és Torinótól északra gyűjtenek erős csapatokat, a franciák pedig Genf és Lausanne irányában, valamint a Dijon-Lyon-i úttól keletre. Svájce azonban minden körülmények között minden támadóval szemben fegyverrel kezében fogja megőzni semlegességét. Egyik hatalmi csoport-hoz sem számítja magát, de ha a küzdő felek egyike megsértve semlegességét, határait át lépni kívánja, ennek eredménye az lenne, hogy Svájce minden erejével a másik hadviselő felhez csatlakozna. Mivel a francia és olasz készülődések oly nagy arányúak, hogy a szövetség-tanács nem elégedhetett meg már pusztán nyilatkozatokkal, hogy a provokációkra feleljen, elrendelte a svájci hadsereg részleges mozgósítását és azt reméli, hogy a kritikus helyzet ellenére háborúra nem kerül sor. Mert Svájce férfias fellépése vissza fogja tartani az ententeot attól, hogy határait át lépje. Biznak abban, hogy az entente ép úgy visszariadna Svájce semlegességének megtámadásától, mint ahogy annakidején visszariadt attól, hogy Hollandián keresztül támadja meg Németországot, amikor Hollandia Angliának eme tervével szemben szintén elrendelte hadseregének mozgósítását.

A svájci hadseregben a következő személyváltozásokat rendelték el: Iserlin vezérkari ezredest, a második hadtest parancsnokát állásától felmentették, helyette Wiltvozt hadosztályparancsnokot nevezték ki. Az első hadosztály parancsnoka Gertsch ezredes lett. Odeaud ezredest az első hadtest parancsnokává, Schiessle hadosztályparancsnokot a harmadik hadtest parancsnokává nevezték ki, helyébe pedig Birdler ezredes helyettes vezérkari főnök került. A svájci hadsereg új vezetői javarészt németbarátok, akik addig a németbarát lapok katonai kritikusai voltak.

Hágába érkezett jelentések szerint a svájci határon francia részről még mindig folytatják a csapatösszevonásokat. A gyalogságon és tüzérségen kívül repülő osztagokat és teherautókat visznek a svájci határra.

A Neue Freie Presse tudósítójának Bourkarth dr. a svájci bécsi követ a

következőket mondta: Svájce ezt a lépést egyáltalán nem szabad olyan intézkedésnek tekinteni, amely szomszédainkat nyugtalanítani akarná. Ellenkezőleg az a rendszabály kimondottan óvatossági intézkedés, megelőzés és ez okból alkalmas arra, hogy Svájceban is, a szomszédos államokban is megnyugtatólag hasson. Még különösen hangsúlyozni szeretném, hogy a mozgósítás most elrendelt kiterjesztése ellenére Svájce még mindig nem az általános háborús mozgósításhoz folyamodott. Csak részleges ez a mozgósítás, amely a határvédelem célját szolgálja. Ezt bizonyítja az a körülmény, hogy a felváltás alól mentesített tiszteknek és legénységnek nem kell bevonulniuk. A felváltott formációt szabadságolják és más kerül helyére szolgálati tételre. Ezt nevezik felváltási szolgálatnak és ez alól a tisztek és legénység egy része fel van mentve és csak az általános mozgósítás elrendelése esetén tartoznak ezek bevonulni. Ezen az intézkedésen most sem történt változtatás.

A Berner Bund munkatársának Hoffmann, a svájci szövetség-tanács elnöke a következő nyilatkozatot tette: Azokkal a hírekkel szemben, hogy Németország megakarja sérteni Svájce semlegességét, ki kell jelentenünk, hogy a német birodalmi kormány Svájce semlegességét nagyra becsüli és azt tiszteletben is fogja tartani. Erről már meggyőződünk. Ha csakugyan veszedelemben torog semlegességünk, akkor sem Németországtól kell tartanunk. A jelekből arra következtethetünk, hogy Svájce semlegességét nem fenyegeti veszedelem és csupán idegesség, hogy a hadviselő államok, amelyek Svájce szomszédjai, egymásra gyanakodva, egyik a másiknak tulajdonítva olyan szándékot, hogy Svájce semlegességét megsérteni akarják, a határon csapatokat vonnak össze.

A Pester Lloyd bécsi beavatott forrásból a következőket jelenti:

A svájci határvédő csapatoknak megerősítését bécsi illetékes körök nagy figyelemmel kísérik. A svájci szövetség-tanácsnak ama elhatározását, hogy a háborúnak eme kritikus fázisában semlegességének és területének megvédésére katonai eszközöket vett igénybe, értékelni tudják. A központi hatalmak részéről, azonban ki kell jelenteni, hogy a központi államok csoportjába tartozó egyetlen államnak sem jutott eszébe sohasem az a gondolat, hogy Svájce semlegességét valamilyen támadással megsértse. Ezzel szemben az entente a semlegességgel szemben tanúsított kiméletlen és eddig is oly gyakran használt erőszakos fellépése megokolja azt a nyugtalanságot, amellyel az entente cselekedeteit most Svájce mérlegeti. Hogy Svájce akarásával és segítségével esetlegesen számolniok kellett az entente hatalmaknak, azt ana körülmény, hogy Svájce megerősíti csapatait, most már megdönti és a svájci csapatok, amelyek teljesen érintetlenek és most megerősítést nyertek, képesek minden esetleges támadó terv megállítására.

Megoldatlan a probléma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A problémát, amely a házassulandó és férjhezmenendő fiatalságot érintette a legközelebről, a mai napon lezárjuk. Levelek halmaza fekszik ugyan asztalunkon, de a sok jóakarattal megirt sorok kevés egészséges ötletet tartalmaznak. A levelek sokaságából csak az látszik, hogy a leányok szeretnének ugyan férjhez menni, a megismerkedés megkönnyítéséhez azonban kevés a — leleményességük és a fantáziájuk. Egy-két levél a szélsőségekbe téved s új morál hirdetésére vállalkozik. Csak egy néhány találja el a helyes hangot — de a helyes utra ezek sem mernek rúlpni. A Z. Boriska urhölgy kérdése — minden aktualitása mellett is — egyelőre megoldatlan marad s a kérdés elintézését tehát rábizzuk az érdekelt fiatalokra és a böles természetre.

I.

Tisztelt szerkesztő ur! Hogy az ismeretség megkönnyíthető, tehát formáiban szabadabb legyen a mindkét nembeli ifjuság között: ahhoz elsősorban új pedagógia szükséges. Gyermekekortól kell majd nevelni az ifjuságot egymás megbecsülésére. A férfiakat a nő abszolút tiszteletére, a leányokat: az önállóságra. Amíg e tulajdonságok nem megingathatatlan lelki erényei az ifjuságnak: addig hiába való minden ilyenemű kísérlet. A mai ifjuság — fájdalom — nem olyan, hogy ebben az irányban bizni lehetne benne. Tisztelettel egy tapasztalt „mama”.

II.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

„Hogyan ismerkedjünk a háboruban?” — „Nincs farsang, nincs bál”, mondja az a türelmetlen leányka. Nincs, de nem is kell. Van eukrászda meg színház, korzó meg mozi, kávéház, meg — mama!

Hála az uttoröknek. Végre akadtak a konzervatíven gondolkodó mamák között liberálisok is, akik bele tudták magukat élni a háboru teremtetten új viszonyokba.

A nők jogainak az elismerése nem egyéb, mint kivételkezés egy ósdi, egy idejét mult, kopott ruhából. Soha nem itélték el azt a férfit, aki merész volt megszólítani a korzón egy leányt, de száz anya százszor mondta el: „Hallottátok, a Lujzi kikezdett a korzón egy fiatalval, sétált vele, haza kísértette magát”. Szegény Lujzi. Elitelték anélkül, hogy megértették volna. Bűnéül rótták fel azt, amihez joga volt; mert modernebb volt a többinél s hozzá elég merész.

Pedig Lujzika csak azt gondolta, hogy kellemes lesz egy félórát elbeszélgetni.

Ha annak a fiúnak szabad ismeretlenül megszólítani anélkül, hogy kritizálnák, miért ne volna szabad Lujzikának válaszolni anélkül, hogy elítélnék. Miért kell formához kötni az ismerkedést? Miért kell hetekkel előbb mondani Lujzikának, hogy a bálban majd bemutatlak Bárdynak? Azért talán, hogy ha nem olyan, mint amilyennek elképzelte, jobban fájjon neki a csalatkozás. De nagyon sok függ a mamától is. Megengedhetőnek tartják-e Lujzikának azt az ismeretséget, amely a korzón, színházba, vagy kávéházba történt. Ma tényleg úgy áll a dolog, hogy fiatalembereink zöme katoná, fronton van. Akik itthon vagyunk sebesülten, szabadságon, időnknek nagy része lekötött. A megmaradó kevés ahhoz, hogy a régi formához alkalmazkodva, azon a nagyon hosszú uton keresztül érthessük el az ismerkedést. Mi fiatalok vagyunk, friss eszméket hoztunk magunkkal. Legyen a mi ismerkedés-

sünk olyan értékes, mint a farsang, vagy tudom én miféle alkalmi délután, vagy estélyen előkészített, szigorúan betartott formák mellett kötött ismeretség.

Ne találja különösnek a mama, ha a Lujzika azt mondja, hogy a korzón, vagy a cukrászdába ismerte meg Bárdyt. Legyen megengedhető minden olyan ismerkedés, melyet a véletlen hozta alkalom adott, ha az a feltétlen tisztesség korlátai között él.

Ha a mamák ilyen szellemben élni hagyják ez életre való ideát, nem fog gondot okozni az ismerkedés. Ez az én szerény véleményem. Így gondolja ezt megoldhatónak: Zászlós.

Szabályozzák a fővárosi közlekedést.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A fővárosi villamos vállalatok szemmel való ellátása körül támadt nehézségek leküzdésével a főváros tanácsa táviratban fordult a kereskedelemügyi miniszterhez és kérte, hogy a kormány kivételes rendelkezéssel biztosítsa a villamos közlekedés zavartalan lebonyolítását. A kereskedelemügyi miniszter erre azt válaszolta, hogy a kívánságot teljesíti és máris intézkedéseket tett, hogy a villamosvasutak minden nehézség nélkül jussanak az üzemük zavartalan fentartásához szükséges szénmenyiséghez.

Beavatott forrásból tudjuk, hogy a kormánynak ez az intézkedése még korántsem segíti elő a villamos-mizériák megszüntetését. A kormány a szénkérdés megoldásán kívül még sokkal messzebbmenő intézkedéseket is szándékozik tenni a villamosok ügyében.

Legközelebb kormányrendelet fog megjelenni, amely a többi között szabályozni fogja a villamos közlekedés idejét és egyéb részleteit is.

Beavatott helyen tudni vélik, hogy ezzel kapcsolatosan teljesíteni fogja a kormány a villamosműködésnek azt az óhaját, hogy a villamos közlekedés idejét este és esetleg reggel egy-két órával redukálják.

Igy szó van arról, hogy az összes vonalakon a villamosjáratokat este 11 órakor becsúsztatják és reggel 6 óra előtt nem kezdik meg a forgalmat.

A főváros tanácsa legutóbb a megállóhelyek redukálását is kérte a kereskedelemügyi minisztertől, amely kijelentésbe helyezte, hogy legközelebb közigazgatási bejárást rendel el annak megállapítása céljából, hogy a Központi és Városi villamosvasút fővárosi vonalain melyik megállóhelyeket szüntessék meg. A közigazgatási bejáráshoz az érdekelt vállalatokon kívül a főváros, a rendőrség, a vasuti és hajózási főfelügyelőség és a kereskedelemügyi miniszterium megbízottai vesznek részt és az összes vonalakat bejárva fogják megállapítani a beszüntetendő megállóhelyeket. A főváros főleg közbiztonsági érdekből és a balesetek csökkentése céljából kéri a villamos megállóinak számának csökkentését, amit a villamosvállalatok szintén helyeselnek, mert ez nekik a forgalom gyorsabb lebonyolítását eredményezné.

Az „ARADI KOZLÖNY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytűzsdében —: **Egyes szám ára 12 fillér.**

H I R E K.

Ellenzéki vita-tervek.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Az ellenzék a belügyminiszteriumnak ama javaslatával kapcsolatban, hogy az elesett hősök emlékének emléktáblákon örökítsék meg, nagyarányú vitára készül. Indítványozni fogják, hogy a bevonult katonák kapjanak választójogot, továbbá, hogy elsősorban az elesett hősök hátrahagyottairól történjen gondoskodás, még pedig nem emléktáblákkal, hanem azzal, hogy kellő megélhetésükről gondoskodnak.

A vasuti hadiadóról szóló javaslatnál is nagy virárra készül az ellenzék. A javaslat egyes rendelkezéseit, például a magánvasutakra vonatkozó részét a magáérdekek sérelmének tekintik. Más intézkedéseket pedig úgy magyaráznak, hogy a kormány korcseszlókra akarja felhasználni azokat a rendszabályokat, amelyeket a kormánynak illetve a kereskedelmi és pénzügyi miniszternek juttat a javaslat az illeték és a vasuti hadiadó elengedése tárgyában.

Ellenzéki körökben élénken foglalkoztak a különböző politikai hírekkel, főleg Teleky József grófnak mandátumáról való lemondásával és a leghelyesebbnek tartanak, ha Daniel Gábor báró és Muslay Gyula is az ő példáját követnék.

A munkapártban mély sajnálattal vették tudomásul Teleky József gróf lemondását, akit szimpatikus, agilis embernek ismertek és tudták, hogy évek óta fejt ki közgazdasági tevékenységet és vállalkozásokban részes, de ebben nem találtak összeférhetlenséget. Sajnálják, hogy a Ház közgazdasági téren működő és tapasztalatokban, tanulmányokban gazdag tagjától kényszerül ilyen módon megválni.

Arany árdás Amerikában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Óriási az az aranyfolyam, amelyet az entente államok a hadseregszállító Egyesült-Államok pénztárába ömlesztnek. Sajnos, sehohsem látszik annak a nyoma, mintha ez az állandó aranytömeg apadni akarna. Európából és Kanadából állandóan özönlik az arany az amerikai bankokhoz, az állampénztárakba és a sárga fénynek tódulása olyan rendkívüli, hogy a banktisztviselőknek nincs is elég idejük az átvételre. Megtörtént például legutóbb, hogy száz millió dollár értékű küldeményt egy helyen nem is tudtak átvenni és meg kellett osztani a newyorki aranyvizsgáló-állomás és a philadelphiai pénzverő között, mert különben másképp nem bírták volna a munkát.

Pontos számok nincsenek arról, hogy tulajdonképpen mekkora is az az aranytömeg, amely ilyen módon Amerika zsebeibe hull, de hozzávetőlegesen azt lehet mondani, hogy évente két és fél milliárd. Ez azt jelenti, hogy az Egyesült-Államok minden lakójára — beleértve a nőket és a gyermekeket is — fejenként és évente husz marka jut.

A newyorki aranyvizsgáló-állomásnak az utolsó felelősségében mindennap tizenöt millió dollár arany bevétellel kellett számolnia, erre kellett berendezkednie. Az arany rudakban és különböző pénznemekben érkezik és az említett számot nem lehetett mindennap pontosan betartani, mert volt olyan nap, hogy ötven millió, sőt volt olyan is, hogy százhuszonöt millió dollár értékű érkezett és átlagban is tizenkét és fél millió és huszonöt millió között váltakozott. Az Egyesült-Államokba az

ilyen módon befolyó külföldi pénznemek tömege olyan nagy, hogy eredeti alakjukban nem is lehet azokat felhasználni és ezért pénzverdébe kerülnek, ahol átöntik azokat rudakba. A rudakat raktározzák, hogy a jövőben az arany kieserlést ezekkel eszközöljék és a kis részüket dolgozzák föl amerikai pénzre.

Széchenyi István liga.

(Kuffner Károly báró akciója.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A többtermelés érdekében megindított mozgalom egyik lelkes híve Kuffner Károly báró cukorgyáros azt javasolja, hogy „Széchenyi István-liga“ elnevezés alatt az egész országot felölelő szervezetet létesítsenek, amely lehetségessé tegye, hogy a magyar falvakban is propagandát fejtsenek ki a többtermelés alapelveinek terjesztése érdekében. A szervezés költségeire vándorantitók révén való propagandára, a kisgazdák helyes gazdálkodásra való megtanítására évente 500.000 korona kellene. Ezt úgy lehetne elérni, ha 10.000.000 korona tőkét hoznának össze, amelynek kamatai fedeznék eme költségeket. Erre a célra Kuffner báró 300.000 koronát ajánl fel magyar hádkölesönkötvényekben.

LEGUJABB.

Ejje! 2 órakor érkezett telefonjelentés.

(Esti hivatalos.)

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti január 17-én este: Eltekintve élénkebb harcok tevékenységtől Beaumont mellett, a nyugati fronton nincs különösebb jelenteni való. Keleten a tüzérségi tevékenység Smorgontól délre élénk maradt. Támadások eddig nem történtek.

(Menekülés Bukarestből.)

London. A Times balkáni levelezője a Bukarestből Jassyba való menekülésről a következő részleteket jelenti most a lapjának: Amikor Bukarestbe eljutott az a hír, hogy a német és bolgár csapatok átkeltek a Dunán, elhatározták, hogy a diplomáciai kart Jassyba viszik, ami titokban meg is történt. Amikor azonban ismeretessé vált a diplomata elutazása, az egész városban óriási pánik támadt, amelyet számos tiszt megérkezése, akik nyomban intézkedést tettek családjaik elszállítására, csak fokozott. A bukaresti pályaudvaron borzalmas jelenetek játszódtak le. A pályaudvaron a menekülők közül, akik a vonatokon nem kaptak helyet, revolverekkel a csapatokra lőttek, mire a katonák parancsot kaptak, hogy a tömeget szuronnal kergessék szét. Ennek az ütközetnek számos halottja és sebesülte lett, amit azonban eltitkoltak. Akik a vonatokon nem kaptak helyet, mesés összegeket fizettek minden nemű járműért. A menekülés közben olyan jelenetek játszódtak le, amelyeket a háború már sokszor felmutatott.

(Görögország elfogadta az ultimátumot.)

London. A Reuter-ügynökség jelenti, hogy a görög kormány a szövetségesek követeléseit egész terjedelmében elfogadta. Elliot angol követ visszatért állomás helyére.

A Corriere della Sera szerint hat olasz tiszt érkezett Athénbe, közöttük van Angilió ezredes, aki a múlt év február 24-ig a görög csendőrség szervezője volt. A tisztek részt fognak venni abban az ellenőrzésben, amelyet az entente ultimátuma értelmében fognak teljesíteni.

(A független lengyelország.)

Varsó. Az ideiglenes államtanács felhívást intéz a lengyel néphez, amelyben közlik, hogy Ausztria-Magyarország és Németország uralkodói a lengyel birodalom proklamálásával biztosították a lengyel állam függetlenségét. Az ország feltámasztása építő munka, amely komoly feladatokat hárít az államtanács elé. Meggyőződésük, hogy egy hadsereg felállítása az első feltétele a független birodalomnak. A hadseregre fog hárulni a szükséges határok kiegészítése, az ország tekintélyének megnövelése, míg a gazdasági feltámasztás, a vasutak ujjáépítése, a kulturmunka fejlesztése az államtanács feladatai közé tartozik. Azzal a kedvező kilátással fognak munkájukhoz, hogy az egész nemzet közreműködésére számíthatnak.

— **Élelmezési tanácskozások Berlinben.** Budapestről telefontálja tudósítónk: *Tisza István* gróf miniszterelnök *Ghillányi Imre* báró földmivélségi miniszterrel és *Kürthy Lajos* báró, az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke ma Berlinbe utaztak, ahol részt vesznek a közlelmezési ügyekben folytatandó tanácskozásokon. Bécsből jelentik: *Höfer* vezérőrnagy, közlelmezési miniszter *Ciam-Martinic* gróf miniszterelnökkel ma Berlinbe utaznak, ahol közlelmezési kérdésekben fognak tárgyalásokat folytatni.

— **A német külügyminiszter Bécsben.** Bécsből jelentik: *Zimmermann* német külügyi államtitkár január 20-án Bécsbe érkezik, hogy új minőségében öfelségének bemutatkozzék és *Czernin Ottokár* külügyminiszterrel tanácskozzék.

— **Felső-Ausztria új helytartója.** Bécsből jelentik: *Merán* Rudolf grófot, Bukovina tartományi elnökét Felső-Ausztria helytartójává nevezték ki.

— **Wünsche kapitány bravúrja.** Berlinből jelentik: A *Wolff* ügynökség jelenti: *Wünsche* kapitány, aki nemrég tért vissza tengeraltjárójával, utjában tizenhat hajót süllyesztett el, összesen 26,000 tonna tartalommal. Az elsüllyesztett hajók közül kettő tengerivel, három szénvel, három gyümölcsessel, kettő hallal, a többiek vasáruval, fával és babbal voltak megrakva.

— **Anglia nem adja ki az orosz zsidókat.** Hágából jelentik: A londoni legfelsőbb bíróság egy francia ügyében, ki 1907-ben Franciaországból Angliába menekült — és a külügyi hivatal kiadatását kérte. — úgy határozott, hogy senkit a parlament beleegyezése nélkül oly módon kiutasítani nem lehet, hogy kényszerítsék az oda való visszautazásra, ahonnan elmenekült. Ezzel ítélték a számos zsidó sorsáról is, akik a pogromok elől menekültek Oroszországból Angliába.

— **Változás a diplomáciai karban.** Bécsből jelentik: A kopenhágai nagykövet *Széchenyi Béla* gróf meg fog válni állásától. Utódja *Provos*, gróf a külügyminisztérium elnöki osztályának vezetője lesz, akinek állását *Coloredó-Mansfeld* gróf veszi át.

— **A lebergi polgármester visszatérése Oroszországból.** Bécsből jelentik: *Lemberg* város volt polgármestere, *Ludovszky dr.*, akit 1914-ben az oroszok magukkal hurcoltak, holnap érkezik Bécsbe, ahol ünnepélyesen fogadják.

— **Vigyázat mérgező!** A hadicélokra beszállított háztartásbeli rézedények és rézüstök horganyozott (cinkezett) vasedényekkel cseréltettek ki. Az ilyen edényekről savak és savanyu ételek olyan mennyiségű cinket képesek ennek oldható sói alakjában feloldani, melyek — jöllehet ezen vegyületek nem tartoznak a hevesen ható mérgek közé — az emberi egészségre mégsem tekinthetők közömbösöknek, sőt bizonyos körülmények között komoly megbetegedésekre is adhatnak alkalmat. Tekintettel arra, hogy főzőedények készítésére alkalmasabb fémek most nem állnak rendelkezésre, a szóban forgó egészségi ártalom elhárítása érdekében *Varjassy Lajos* polgármester figyelmezteti újból és hangsúlyozottan felhívja a közönséget arra, hogy horganyozott (cinkezett) edényekben savanyu ételeket (például savanyu káposztát, paradicsomot, gyümölcsbefőttet, gyümölcszekeket, lekvárt stb.) főzni, melegíteni, vagy eltartani mérgezés veszélye miatt nem tanácsos. A magától is könnyen megsavanyodó tej szintén horganyt oldhat fel a horganyozott edényekről. Ahol csak lehetséges, kifogástalan (ólmot le nem adó) zománcal ellátott cserép, vagy vasedényeket kell tehát a szóbanforgó háztartási célokra használni.

— **Vasuti katasztrófa Romániában.** Londonból jelentik: A „Times” jelenti: A romániai Ciureából kiindult két vonat, melyen 2000 személy utazott, összeütközött. Az első vonat összes kocsijai egymásnak futottak, a másik pedig kisiklott. Egész hegy emelkedett katonák, nők és gyermekek hullájából. A sebesültek között van *Dumbail* márkí, francia katonai attasé is.

— **Visszaélés a holland lobogóval.** Hágából jelentik: Az a madridi jelentés, hogy a Bertode hajó spanyol partoknál elsüllyedt, nagy feltűnést keltett, mert ilyen nevű holland hajó nincsen. Valószínű, hogy visszaélés történt a holland lobogóval.

— **Kétszáz ember pusztulása egy japán hajón.** A Reuter-ügynökség jelenti Tokióból, hogy a Tsuuba cirkáló elsüllyedése alkalmával kétszáz ember vesztette életét. A hajó husz perc alatt süllyedt el és két részre hasadt. A szerencsétlenség vasárnap történt, amikor a legénység fele a szárazföldön volt. A hajó parancsnoka és több tiszt is a szárazföldön tartózkodott. A robbanás okát nem tudják.

— **Mindenki a saját érdekében vegyen Aerowash mosógépet,** melynek használata által nagyon sok időt és szappant takarít meg. A gép gyakorlati bemutatása esütörtök délután pont 4 órakor látható *Magyar* Ferenc gazdasági gép és műszaki üzletében Arad, Zrínyi-u. 6. Főelárusítás, Budapest, VII. Erzsébet-körút 35. Aerowash-vállalat. A gép ára 24 kor. 281

— **Lesz városi burgonya.** Köztudomásu, hogy a városnak hetek óta igen kis burgonyakészlete van csak. Ma *Tenczinger* Károly városi gazda Brassóba utazott, 58 vagon burgonyát átvenni. Ebből fogja a város a közönség, a köztisztviselők és fogolytartó gazdák szükségleteit kielégíteni.

— **Gyermekkoscsik 50 koronától 250 koronáig** *Fischer* Simon nagyáruházában. 311

— **Cukorcsemagoló Kerpelnél.**

— **A kiadóhivatal izenete.** A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az *Aradi Közlöny* valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentésbe ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

Humor egy élclapban.

(Kigunyolják a magyar nyelvet.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

A *Simplicissimus* című müncheni élclap a béke idején nem egyszer nyilatkozott a magyarságról. Egy időben e nyilatkozatai folyóan huzamosabb időre ki is tiltották az ország területéről. Most a háború alatt odát irt a magyar katonáról, de később — tájékozatlan gondatlanságában — a magyarokat is Ausztria népei közé könyvelte el.

Legutóbbi számában egy igen jelentéktelen tréfácskát olvasunk, mely azonban nekünk, kik magyarul beszélünk, nem lehet jelentéktelen. Annak idején megírtuk, hogy a berlini egyetemen tanszéket kapott a magyar nyelv, melyet *Grugger Róbert dr.* foglalt el. Mi itthon ezt igen kedves és örvendetes eseménynek éreztük kis és elszigetelt nyelvünk számára.

Ma aztán ezt a csöpp karcolatot olvassuk a *Simplicissimus*-ban.

Tanuljatek magyarul!

Herr Schimmel Ritter von Vorakt, osztálytanácsos egy bécsi minisztériumban, kit tisztviselői „Aktendenker des Departement XVII/a.”-nak nevezték, azt olvasta egy újságban, hogy a berlini egyetem tanfolyamot állított a magyar nyelvnek.

— Igazuk van! Aztán sóhajta tette hozzá: Hiába, ezek a poroszok...

Ebben a pillanatban csodálatos dolog történt. Von Schimmel-Vorakt elhatározta magát. Meggondolás, kérdés, tévovázás nélkül. Arra határozta el magát, hogy megtanul magyarul. Bármily öreg, bármily tekintélyes, jó példával jár elől. Elégedetten vigyorgott befelé. A legközelebbi „Interministerialdeputation-Konferenz”-en ámulnak majd, ha Schimmel-Vorakt egyszerre magyarul tud és magyar törvényeket, magyar újságokat idéz.

— Ez csakugyan nagyszerű! — mondja majd a miniszter hódolattal — Kedves osztálytanácsos ur, honnan tud ön magyarul?

S ekkor majd előlép és nyugodtan válaszol:

— Megtanultam, kegyelmes uram. Egész nyugodtan és szerényen feleli, mintha semmi se lenne az egész. Megtanultam!

Tanítót vett. Három korona egy óra. Pénz, az van! A lecke megkezdődött. Gyakorlati módszer. Mindjárt számokkal. Ez a legfontosabb a Magyarországgal való érintkezésben. (?) Szólt a tanító:

— Eins, az egy.

A tanítvány utána mondta. Csodálkozva, de engedelmesen.

— Zwei, az kettő, folytatta a tanító.

— Kettő, — visszahangozta az „Aktendenker”, hangjában nem minden ellenmondás nélkül.

A tanító:

— Drei, az három.

— Miii? Három?

— Igen! Három!

Ámuló szünet. Akkor megint valami csodálatos...

FOG- kőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tíznehét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legkiválóbb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkégyesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

tos történt. Schimmel-Vorakt újra hirtelenül elhárította magát és kijelentette:

— Boecissan meg tanár ur, de egy olyan nyelvet, melyben a drei három-at jelent, sohasem tudok megtanulni. Abba hagyom. Itt van a „három” Kronen-je az óráért! És ezzel vége. Köszönöm!

És innen van, hogy mai napig se tud az osztálytanácsos ur háromig olvasni — magyarul.

A kis tréfa csakugyan jelentéktelen. Oly jelentéktelen és gyenge, hogy annak közlésére még a háború sem jogosíthatja fel a szerkesztőt, különösen ha hozzá tesszük, hogy az efajta közlemény nem valami lendítő propagandája a magyar nyelv tanulásának. Mi értjük a jó tréfát. De a nyelvünk édes és egyetlen kincsünk s nem vesszük szívesen, ha azon köszörülük kis ékeiket. A magyar humoristák, kik bizonyára sokkal jobb humoristák, mint a németek, nem mulatnak a német nyelv túreságain. Mi is örömmel láttuk volna, ha ez a karcolat — mely politikai és irodalmi szempontból egyformán „közölhetetlen” — nem jelenik meg a Simplicissimus-ban, a magyar-német fegyverbarátság harmadik évében.

TORVÉNYKEZÉS.

Sebesi Tessza büntetését leszállították.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Sebesi Tessza az Operaház volt primaballerinája, aki miután az Operától kilépett, mulatókban és kabarékban szerepelt egyideig, végül szerződés nélkül maradt, Karg Hermann mármaroszi kereskedővel mulatott, majd az Adria szállóba mentek és a táncosnő ott a kereskedő 49.000 korona pénzéből ellopott 6000 koronát. A kereskedő feljelentésére a budapesti törvényszék Sebesi Tesszát lopás büntetéseért 2 évi börtönbüntetésre ítélte.

Ma tárgyalta az ügyet a királyi tábla. Sebesi Tessza azzal védekezett, hogy a kereskedő ígért neki párezer koronát. A tábla te-

kintettel arra, hogy a pénzt a táncosnőnél kevés hiánnyal megtalálták s a hiányzó kis összeget gyermekei aznapi ellátására fordította, tekintettel arra, hogy a kereskedő nem emlékezett arra: valóban ígért-e ezeket a táncosnőnek, a büntetés kiszabására vonatkozó részét a törvényszék ítéletének megsemmisítette és a 92. § alkalmazásával Sebesi Tessza büntetését leszállította 3 hónapi fogházra. Az ítélet ellen úgy a főügyész, mint a védő semmiségi panaszt jelentett be.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. január 18-án csütörtök:

A) Bérlet. A) Bérlet.

Csillagok bolondja.

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY

1917. évi február hó 1-től új előfizetést nyitunk az „Aradi Közlöny”-re.

Előfizetési árak:

Helyben:	
Egész évre	28 K. — fill.
Fél évre	14 „ — „
Negyed évre	7 „ — „
Egy óra	2 „ 40 „
Vidéken:	
Egész évre	32 K. — fill.
Fél évre	16 „ — „
Negyed évre	8 „ — „
Egy óra	2 „ 80 „

Tessék mutatványszámot kérni.

ÓCSKA

horgolt és kötött áruért, hártya és kapcaért, szétszakadtért is, gyapjuból különként K 7-től K 12-ig, pamutból különként 1-20.

Uj gyapjufonál és ennek maradékaért K 16, Uj pamuffonálért és ennek maradékaért K 6-tól K 10-ig tizet a Maschinentrickerei Glücksmann Vilmos Wien, XV., Stutterheimstr. 4. Minden küldeményt azonnal és pontosan leszámol, nagyobb tételeket személyesen is át vesz. 7231

Állást keres

erdész (fűrész-kezelő)

minden puha- és keményfa manipulációban jártas, kereskedelmi-célú képzett, ügyes szervező, ért a vágási anyagok szállításához, három nyelven beszél, katonamentes, nőtlen 29 éves, jelenleg is ilyen vállalatnál van alkalmazásban, rövidesen állást óhajt változtatni. Az ajánlatokat „Megbízható” jellegére kéri. 433

Matteine-féle

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintő-szert. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintő-szert baciust árai:
1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 6 K.
1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine”

vegyészeti laboratorium
Arad, Boros Beni-tér 1. szám.
Telefon 10—45. 218

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyáznunk kell az ANAGALLIN szóra. Ára használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájfüreget desztillálja, utóíze igen kellemes. Ára egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Penti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A szépségápolás titka a felhasznált széplőtiszterek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.
Rozsnyay Serail arckenőcső. Kis tégegy 1-50 kor. Nagy tégegy 2-50 k.
Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégegy ára 2 korona 50 fillér.
Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.
Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehetőleg finomságu. Crém, fehér, rózsás és testzelenekben Egy dob. ára 2 korona.
Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, ibolya, Loh du bal; orgona, piros rózsás, Serail. Uvegye 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

ECETSAV

Garantált 66% vegyileg tisztá, étkezési célokra prima svéd áru 800 grammos üvegekben 25 üveg leadásúként, próba üveg 800 grammos, mely megfelel 25 liter kőlenes isz. asztali ecet készítéséhez, küld. utánvét nélkül.

Kávè

pörkölt Ceylon és Cuba keverék, kélőja 10 K. Tea és kávé kocka cukorral kávé és tea készítéséhez kapható:

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 20. szám.

Különleges varrógép-munkák vállalata

Arad, Weitzer János-u. 11. sz.

M. t. közönség szives tudomására adom, hogy

harisnyák géppel való stoppolását

a mai naptól megkezdtem.

Evválok a legújabb se-lyem, cérna és pamu harisnyák, valamint elszakadt trikók és szvet-terek stoppolását. Teljes tisztelettel

D. Löw Róza.

Meghívó.

F. hó 20-án, szombat d. u. 3 órákor Ó-Páloson a község-házán megtartandó

alakuló közgyűlésre,

a Máriaradna, Kalodva, Baraczká Ó- és Új-Pálos és Mènes községek körzete

szeszőzde szövetkezetének,

melyen való megjelenésre a körzet összes szőlő- és gyümölcsstermelő birtokosai ezennel meghívattak. Az ügy fontosságánál és az idő rövidségénél fogva, minél nagyobb számban leendő megjelenés kériük.

A szervező-bizottság nevében:

Bódy Bódog,

szőlőbirtokos.

Lakatos, esztergályos, öntő és asztalos

állandó alkalmazást nyerne

SAM. WAGNER gépgyárában

Nagyszében, Neuplatz No. 1.

Feter Teréz kozmetikai intézete Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szép- lős májfoltos, mitesseres, pattanásos arcot széppé, ráncos, öregedő arcot simává teszek. Szemölcsöt, hajszála- kat végleg eltávolít. Vörös orr s kézkezelés, arcórhámlasztás, hej- ápolás. Arcmasszázs jutányos bér- letben. Szerek szétküldése vidékre is. Fogadok 9-12-ig, 2-6-ig, hi- vatainoknokot és különös alká- makhoz esti órákban is. 6401

Feter Teréz, Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

Az aradi kir. törvényszék. P. I. 4187/1916. szám.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék kö- hirre teszi, hogy Popovics Péter máriaradnai és Pap Györgyné szül. Popovics Szivva államagreszlikos részéről az 1911. I. t. c. 793. §-ának 1. pontja alapján előterjesztett ké- relém folytán az államagreszlikos Popovics Lőrinc volt államagresz- likos holtbányagilvántása iránt az eljárás mai napon megindította és az eljárás részlete ügyrendnek Dr. Dani Pál aradi ügyvédet rendelte ki.

Felhívja a kir. törvényszék az elhúttat és mindazokat, akiknek az elhúttat életbenlétéről tudomá- sak van, hogy a bíróságot vagy az ügyrendnek az elhúttat el- létéről értesítsék, egyeztetésed készítsék azokat az okokat, ame- lyekből az elhúttat életbenlété megállapítható, mert ellenkezé esetben a bíróság az elhúttat a jelen hirdetménynek a Budapesti Közigazgatási Hivatal honlapján közzétett híradás alapján el- ítéli egy év letöltés után halottnak tekinteni fogja megállapítás.

Aradon, 1917. évi február hó 12. napján. Németváros, s. k. 806

Meghívás.

Az Ujaradi Takarékpénztár Részvénytársaság által

folyó évi február hó 2-án, délelőtt 10 órákor saját helyiségében tartandó

47-ik évi rendes közgyűlésre.

NAPIREND:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása és a jegyzőkönyv vezetésére egy jegyző jelölése.
2. Az igazgatóság 1916. évi üzletjelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. Indítvány a tiszta nyereség felosztásáról.
5. A felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére.
6. Esetleges indítványok.

Azokat a tisztelt részvényeseket, akik ezen a közgyűlésen részt venni kívánának, fel- kérjük, hogy a saját nevükre szóló részvényeiket az alapszabályok értelmében folyó évi február hó 1-én, déli 12 óráig az intézeti pénztárnál térítvény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

Ujarad, 1917. évi január hó 17-én.

Az igazgatóság.

Gyertyán tűzifa

apritott állapotban, méltányos árban

eladó.

Czettel Fülöp utóda, Bonyádi-utca 2. szám.

Minden rendszerű író-, sokszorosító- és számoló-gépek, valamint ezekhez minden kellék (szalag, szénpapír, papír, viaslap, sokszorosító festék, stb.) csakis elsőrendű minőségben való eladása. Internationalis mű- szerész-javítóhely minden néven nevezendő mechanikai gépekre (u. m. író-, számoló-, sokszorosító-gépek, ellenőrző pénztárak, grammo- fonok, fegyverek, stb.) szakasza vezetés mellett, jókálással, jutányos árban berendezve. Állandó gyors- és gépiró-lakom.

ZIFFER és HOLLOS

cégnél, főpostával szemben.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetéséi ára 3 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.
A vastagabb betűkkel írván szavakat akárhányszor is kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszőnk fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetési szöveget, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Önkéntes”-nek
levél ment „Téli regő”-től. 483

Deák Ferenc.
Margit! Pónti jellegre leveled van. Csókol Doctor. 486

Alkalmazást nyer.

Tisztességes.
jó bizonyítvánnyal rendelkező, dolgos minden, ki parketta keféhez ért, jó fizetéssel január 15-re. Batthyány-u. 23. sz., I. emelet felvétetik. 5313

Helybéli Részevnyitársaság
kettős az koronáz óvadékkal rendelkező köztársasági irodaszolgát keres, azonnali be- létesre. Rokkant katonák előnyben részesülnek. Ajánlatok „Pénzbeszedő” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 495

Tanulóleányt keres
Minerva könyv- és papírkereskedés, Dobó- utca 1. 488

Alkalmazást keres.

Örvegy nő,
ki minden hézi és gazdasági munkához ért gazdaszónynak ajánlkozik, lehetőleg vidékre. Cim a kiadóban. 489

Irodista nő
első vagy másodkönyvelésre, gép- esetleg gyorsírásra állást keres kezdő fizetéssel. Cim a kiadóhivatalban. 470

Hadmester
fiatal vaskereskedő segéd azonnali állást keres. Cim Gartner Zoltán, Honcstó. 487

Óvadékkal rendelkező,
nyugdíjas Máv. hivatalnok pénzbeszedői, házigondnői, ellenőrzői vagy más bizalmi alkalmazást keres Aradon. Cim a kiadó- hivatalban. 398

Gőzmozdony, esőpólgépek,
különböző rendszerű stabil gőzgépek keze- lésében jártas, és kiváló szakértelmmel bíró teljesen egészséges és életörös nyug- díjas Máv. műszaki hivatalnok keres Arad városában szakképzettségének megfelelő alkalmazást. Cim a kiadóban. 399

Ingatlan.

Bérházak,
családi házak, magánházak, föld- bírtok és esőpólgépek eladását és vételét közvetítem. Nagy Zsigmond, Kincsal-utca 1. 370

Damjanich-utca 2. sz.
egy utcára szülő ház, szabadkézből el- adó. 6341

Rindó
Gyoronok 2 1/2 hold termő szőlő, épület- tel és felszereléssel. Bővebbet Kálvia Já- nos-utca 26. sz. 348

Üzletek.

Teljesen felszerelt előnyomda,
modern mintákkal, elköltözés miatt el- adó. Bővebbet Schwart, Szabadság-tér 14. sz. 368

Földet vennék
több évi hasznóbörbe. Arad határában. esőpólgé a határ közelében, tanyával. Kon- kesz Lajos, Kasza-utca 12. 365

Gyógyászat.

Helacit.
A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izzadó, fényes, zsiros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahányszor szükséges, gyapot- ra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehetet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nappal eltul- nak. Ara 1 korona. Dr. Földes és Hehs pipereszappan és vegyszertári gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Lakást keres.

Egyszobás utcai
lakás hozzájáruló mellékhelyiségekkel magános nő részére kerestetik, a belvá- resban. Cimeket a kiadóba kér. 438

Kiadó lakás.

Magános urinőnéi
csinosan butorozott szoba egy idősebb uriembernek kiadó. Cim a kiadóban. 490

Magános fiatal hölgy
lakótársnőt keres. Cim a kiadóban. 496

2 elegánsan bu'orozott
utcai szoba, villanyvilágítás és központi fűtés- sel a Bobus-palota II-ik emeletén kiadó. Bővebbet a házmesternél. 492

Egy esőpólgé
butorozott udvari szoba kiadó Minorita- palota, II. emelet, III. kapu. 498

Kiadó
kétalakos különbejáratu utcai szoba vil- lanyvilágítás és vízvezetékekkel Csiky Ger- gely-utca 26. 437

Elegánsan butorozott
különbejáratu utcai szoba kiadó Erzsébet² körút 37. II. em., 15. (a törvényszék- kel szemben). 437

Vétel és eladás.

Jókarban levő
esőpólgé kőnyű stráfkocsi megvételre kerestetik. Cim a kiadóban. 484

Keveset használt
szőnyeg megvételre kerestetik. Cimeket kér Rics Mariska, Hajek utca 1. üveg- üzlet 491

100 hektoliter
11 maligános 50 uj, és 50 ó-bor bevonu- lás miatt előnyös feltételek mellett eladó. Schwart Bernátnál, Pankota. 431

Villanymotor
különböző nagyságban, megvételre kere- sek. Téglaágyári iroda Nádor-utca 14. zs. Telefon 938. 420

Üzleti könyvek
beíró könyvek, és irodaszerek raktára Deák Béla könyv- és papírkereskedés- ben Forray utca. Telefon 902. 6071

Veszek
a legmagasabb árban uraktól levetett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignácz, Boczkó-utca 1. 29

Új butorhitel!
Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelekpes egyéneknek kölcsön, és részlet- fizetésre szállított. Garai Károly bej. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor- utca 5. sz. 913

Egy alig használt egyenáramu
2 1/2 lóerős motor eladó. Bővebbet az Aradi Közöny kiadóhivatalában.

Különféle.

Elvezett
kedden este 6 és 7 óra közt a korzón. egy barna szörnye gallér. Becsületes megtaláló illő jutalomban részesül, Szent István-utca 10. földszint jobbra. 491

Elvezett
hétlőn reggel egy fehér drótszörny foci, „Gaby” nevre hallgat. Kéretik a meg- találó Petőfi-utca 8. dr. Farkasékhöz hoz- ni, hol jutalomban részesül. 495

Szépességápolás.

Hajszálakat hölgyeknek arcról, karról felelősséggel végleg kiirtom kitűnő „Tuka” kipróbált szeremmel. Fájdalom nélküli kezelés mellett rögtön hatás. Mindennemű szépségápolást, arcmassagét, hajfestést, olcsó bértelbea vállalatok. Bámulatos hatá- su szépségápolást, arcmassagét, hajfestést, diszkrétan küldöm. Érdeklődőknek azonnali válasz. Erz ébet-körút 18. I. em. ajtó 6. az Ipartestület melletti sarok. 1961

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem- tapasza. A legmegrózóbb tyukszem a tapasz párnapi használata után leválik, a győző fájdalom azonnal megszűnik. Ara 60 fillér, Hehs gyógyszerész, Földes gyógyszerész Arad. 12

Mindennemű arc- és hajápolást,
aromaszást, hajfestést eszközölök. Alkal- matlan hajszálakat arcról és karról, ki- tűnő „Tuka” szeremmel végleg eltávolí- tok, utánaövés kizárva, A szert vidékre diszkrétan küldöm. Weisz Katalin Erzsébet körút 18. I. em. ajtó 6. 275

Az Anusol

aranyér-kupokát mindenben pótolják a Haemorrhoid-kupok minden esetben ószetételük folyán hatásuk is teljesen azonos, ára 8 korona. Földes gyógyszerész, Hehs gyogy- szertár Arad. 12

28815—1916 kh.

Hirdetmény.

Több ízben tapasztaltam, hogy a nagymélt. m. kir. miniszterium- nak az italokhoz kiszolgáltató cukor mennyiségének és a kiszol- gáltatás módjának szabályozása tárgyában kelt 3165 -1916. M. E. sz. rendeletét, melyet már 24516—1916. szám alatt I. év október hó 11-én kelt hirdetményemmel közhírré tettem, az érdekeltek nem tartják be.

Figyelmemre tehát az érdekelteket (fogadók, vendéglők, kávéházak, kávétermékek, cukrászdák, szeszes italok kimérésére szol- gáló helyiségek, egyesületi jellegű és más élektárhelyek) hogy cukrot italok mellé csak a legújabb kiadott s már közhírré tett rendelet 2. és 3. §-ában meghatározott módon és mennyiségben szabad kiszol- gáltatni és pedig:

a) Egész adag italhoz kocka-kristály, vagy porcukrot 18 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 3 darab nagykockát, vagy 4 darab kiskockát. b) Egy esőpólgé vagy egy pohár italhoz kocka- vagy kristály vagy porcukrot 18 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 2 darab nagykockát, vagy 3 darab kiskockát. c) Kis esőpólgé vagy kis pohárban kiszolgáltató italhoz kocka-, kristály- vagy porcukrot 9 gramm súlyban, illetőleg kockacukorból 1 darab nagy kockát vagy 2 darab kis kockát.

Aki a jelen rendelet rendelkezéseit megszegi, vagy megszegésüknél bármily módon közreműködik, sz. amennyiben cselekménye súlyosa b büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettetik. Green, főkapitány.

Fagydagánatok FRIGIN.

szüntetésére legjobb szer a

elmulasztására, fagyvizketeg- ség biztos meg- Ara ecsettel és utat- stással 1 korona.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol- sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rongja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját, vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kap- hatók a készítőnél Hajós Árpád gyógyszer- tarában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.